

GODIŠNJE IZVJEŠĆE 2009.

JP ELEKTROPRIVREDA HZ HB d.d Mostar

Ulica Mile Budaka 106a
88000 Mostar
Bosna i Hercegovina
tel.: +387 36 335 700
faks: +387 36 335 777
ephzhb@ephzhb.ba
www.ephzhb.ba

SADRŽAJ

RIJEČ GENERALNOGA DIREKTORA	4
PROFIL JP ELEKTOPRIVREDA HZ HB d.d. Mostar	6
ORGANIZACIJSKI USTROJ	8
ORGANI UPRAVLJANJA	10
PRAVNI OKVIR	12
FINANCIJSKI POKAZATELJI	19
PROIZVODNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE	29
HE Rama	31
HE Mostar	32
HE Peć Mlini	33
CHE Čapljina	34
HE Jajce I	35
HE Jajce II	36
HE Mostarsko blato u izgradnji	37
RAZVOJNI PROJEKTI	43
DISTRIBUCIJA ELEKTRIČNE ENERGIJE	45
OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM	48
ZAKLJUČNA RAZMATRANJA	
STAV UPRAVE O POSLOVANJU	54
NADZORNI ODBOR O POSLOVANJU	55
SKUPŠTINA O POSLOVANJU	56

RIJEČ GENERALNOGA DIREKTORA

JP *Elektroprivreda HZ HB d.d.* Mostar u 2009. godini, kao i mnogi drugi gospodarski subjekti, poslovala je u vrlo složenim uvjetima prouzročenim prije svega ekonomsko – socijalnom krizom.

Ipak, zahvaljujući optimalnom vođenju elektroenergetskoga sustava, učinkovitim mjerama i smanjenju troškova na koje se moglo utjecati, ukupno poslovanje poduzeća bilo je uspješno.

Šest hidroelektrana iz proizvodnoga sustava poduzeća zbog visoke razine pogonske spremnosti, kvalitetnoga upravljanja i povoljnih hidroloških prilika proizvelo je 1.939,8 GWh električne energije, što je za 30,3 % više od planirane godišnje proizvodnje za 2009. godinu.

JP *Elektroprivreda HZ HB d.d.* Mostar ostvarila je bruto dobit u iznosu od 23.343.901 KM. Za različite investicijske projekte u svim organizacijskim jedinicama uloženo je 73.841.158 KM, od kojih su 29.238.986 KM vlastita sredstva poduzeća.

Važnije aktivnosti, koje su obilježile godinu, svakako su pripreme i izgradnja novih proizvodnih objekata. Izgradnja je HE Mostarsko blato u funkcionalnom smislu dovršena, tako da predstoje završna ispitivanja ugrađenih postrojenja i opreme i probni rad.

Provodeće su i druge aktivnosti vezane za istražne radove i ispitivanja, izrade studija izvodljivosti, rješavanje imovinsko – pravnih odnosa, kao i ishodenje različitih dozvola u okviru priprema za izgradnju hidroelektrana i vjetroelektrana na više lokacija s područja djelovanja poduzeća.

Intenzivno se radi na projektu VE Mesihovina kod Tomislavgrada za koji su već osigurana potrebna kreditna sredstva od KfW banke u visini od 140.000.000 KM i 12.000.000 KM iz vlastitih sredstava poduzeća. Istodobno s tim projektom radi se na pripremama izgradnje CHE Vrilo.

Za integralni projekt Rudnika i termoelektrane (RiTE) Kongora, nakon priznavanja rezervi ugljena na temelju izrađenoga Elaborata o klasifikaciji, kategorizaciji, te proračunu rezervi ugljena, slijedi faza izrade multikriterijalne strateške studije utjecaja na okoliš.

Ulaganja u daljnju rekonstrukciju, obnovu i izgradnju distribucijskih objekata i mreže kao i elektrifikacija novih područja također bile su aktivnosti poduzeća, vođene prioritetima i ravnomjernim investiranjem.

JP *Elektroprivreda HZ HB d.d.* Mostar napravila je veliki napredak u primjeni informacijskih sustava i tehnologija, od SAP sustava koji se osim primjene u dijelu računovodstvenoga poslovanja proširuje i na ljudske potencijale, potom sustava daljinskoga upravljanja i mjerjenja električne energije na trafostanicama, do optičke komunikacijske povezanosti između distribucijskih objekata.

Opskrba električnom energijom svih naših kupaca tijekom 2009. godine bila je uredna, a zaključen je i kupoprodajni ugovor o isporuci električne energije s našim najvećim potrošačem Aluminijem d.d. Mostar. Na taj je način zatvorena elektroenergetska bilanca za 2010. godinu.

Prigodnim aktivnostima obilježeno je 30 godina rada CHE Čapljina koja je po mnogo čemu jedinstvena i uvelike pridonosi stabilnosti proizvodnoga sustava poduzeća. Trenutačno se, sukladno mogućnostima, provodi njezina revitalizacija, kao i revitalizacija drugih hidroelektrana.

U 2009. godini dogodilo se i neplanirano povećanje nekih troškova poslovanja, u prvom redu 100% povećanje naknada za korištenje hidroakumulacijskih objekata.

Sagledavajući ukupni poslovni ambijent i rezultate poslovanja Uprava JP *Elektroprivreda HZ HB d.d.* Mostar odlučna je nastaviti s primjenom učinkovitih mjer i efikasnim upravljanjem koje je i rezultiralo dobrim poslovnim rezultatima u 2009. godini.

Naše je opredjeljenje pokretanje razvojnih projekata sukladno odlukama većinskoga vlasnika poduzeća, smanjenje gubitaka električne energije, te zadržavanje dostignutoga stupnja naplate potraživanja za isporučenu električnu energiju i učinkovita kontrola poslovanja u svim segmentima djelovanja.

Zadovoljstvo naših uposlenika i svih kupaca električne energije JP *Elektroprivreda HZ HB d.d.* Mostar u središtu su poslovne politike poduzeća. Pouzdana, sigurna i kvalitetna opskrba električnom energijom na svim naponskim razinama ostaje i nadalje našim prioritetom.

Matan Žarić, dipl.ing.el.

MISIJA

Misija JP *Elektroprivrede HZ HB d.d.* Mostar kvalitetna je, pouzdana i sigurna proizvodnja, distribucija i opskrba električnom energijom te razvoj novih elektroenergetskih kapaciteta prema razvojnim potrebama korisnika, a u skladu s planovima razvoja Bosne i Hercegovine.

U ostvarenju misije JP *Elektroprivrede HZ HB d.d.* Mostar slijedit će:

- opredjeljenja održivosti ukupnoga razvoja,
- opredjeljenja provedbe svjetskih iskustava i spoznaja u elektroenergetskim djelatnostima,
- opredjeljenja ekonomičnosti u poslovanju,
- opredjeljenja razvoja kadrova potrebnih elektroprivrednim djelatnostima i
- opredjeljenja pomoći partnerima u sličnim djelatnostima.

JP *Elektroprivrede HZ HB d.d.* Mostar ima posebnu ulogu u procesu integracije Bosne i Hercegovine u europski elektroenergetski gospodarski prostor.

VIZIJA

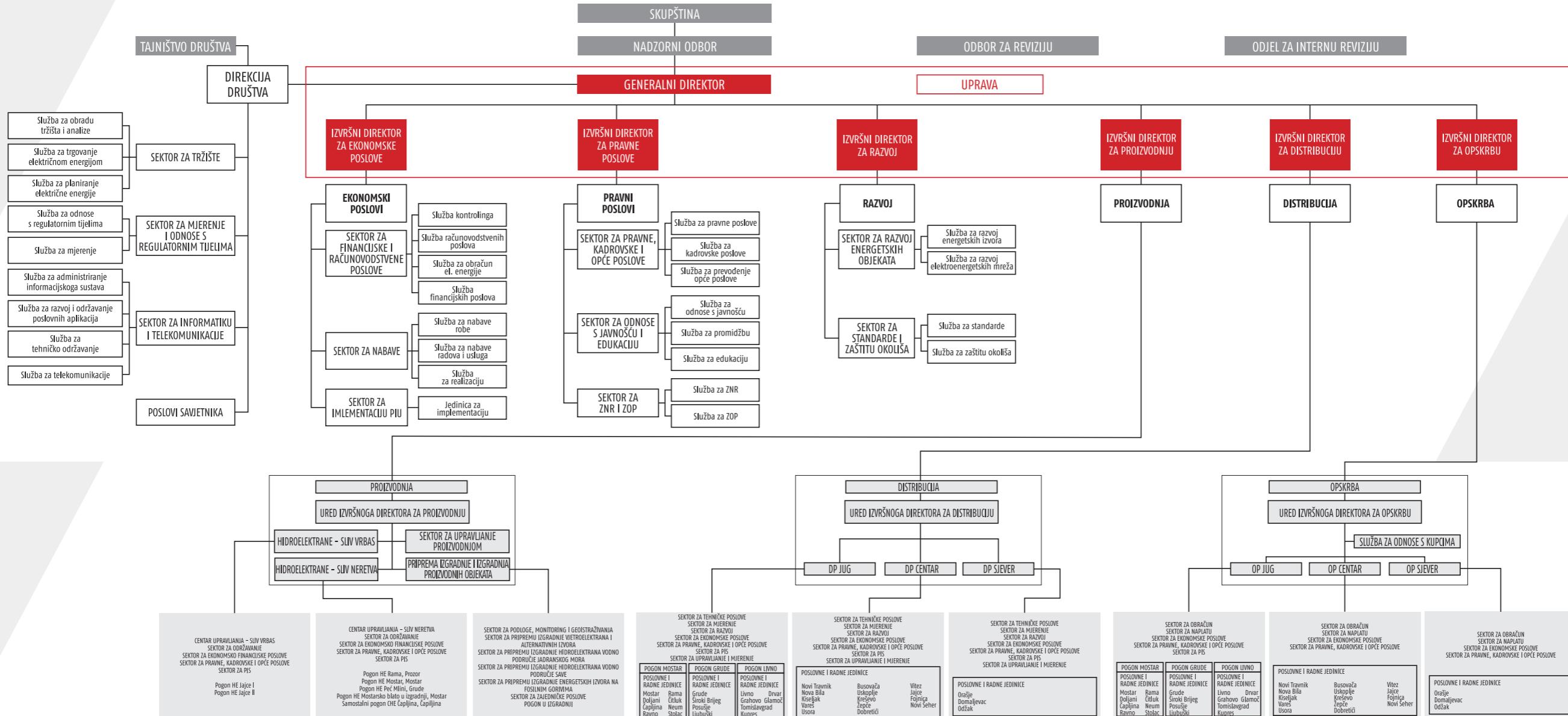
JP *Elektroprivreda HZ HB d.d.* Mostar želi postati temeljnim pokretačem ukupnoga gospodarskog razvijanja u područjima rasprostranjenosti svoje djelatnosti, a u području Bosne i Hercegovini biti konstruktivni čimbenik ukupnoga razvijanja.

Svi naši programi razvoja moraju otvarati vizije ukupnoga razvoja drugih djelatnosti, a time i boljšta građana Bosne i Hercegovine i to prvenstveno kroz viđenje svoga napretka kroz razvoj elektroenergetskoga sustava.

STRATEGIJA

Prioritetni srednjoročni poslovni cilj JP *Elektroprivreda HZ HB d.d.* Mostar odnosi se na iznalaženje rješenja uravnoteženja proizvodnje prvenstveno obnovljivim izvorima i rastućih potreba za električnom energijom, uz uvažavanje načela održivosti, a time i smanjenja uvoza energije. To će opredjeljenje biti popraćeno uspostavljanjem sustava upravljanja kvalitetom, okolišem i rizicima poslovanja u postojećim procesima i investicijskim projektima.

ORGANIZACIJSKI USTROJ

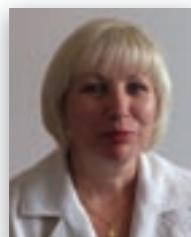
ORGANI UPRAVLJANJA

SKUPŠTINA

Ovlasti Skupštine, koju čine dioničari, propisane su zakonom i Statutom. Skupština se održava najmanje jedanput godišnje radi izveštavanja o Godišnjem izvješću, koji uključuje Financijsko izvješće i Izvješće revizora, Izvješće Nadzornoga odbora i Izvješće Odbora za reviziju.

NADZORNI ODBOR

Nadzorni odbor čine predsjednik i četiri člana, koje imenuje i razrješava Skupština sukladno zakonu. Nadzorni odbor nadzire rad i poslovanje i ima druge nadležnosti propisane zakonom i Statutom. Sjednice Nadzornoga odbora održavaju se prema potrebi, a najmanje jednom u tri mjeseca.

mr.sc. KARMELO MILETIĆ,
članica

MAID LJUBOVIĆ, dipl. oecc.
član

mr.sc. ANTE KOLOBARIĆ,
član

IVAN ZANE, dipl.oecc.
član

dr.sc. JERKO PAVLIČEVIĆ,
predsjednik

ODBOR ZA REVIZIJU

Odbor za reviziju sastoji se od tri člana uključujući i predsjednika. Obveze i odgovornosti Odbora za reviziju propisane su zakonom i Statutom.

UPRAVA

Uprava organizira rad i rukovodi poslovanje, zastupa i predstavlja i odgovara za zakonitost poslovanja, sukladno važećim propisima i aktima.

MATAN ŽARIĆ, dipl.ing.el.
generalni direktor

MILA BULE, dipl. oecc.
izvršna direktorica za
ekonomski poslove

BRANKA DADIĆ, dipl.iur.
izvršna direktorica za
pravne poslove

IVICA ČULE, dipl.ing.stroj.
izvršni direktor za
proizvodnju el. energije

STJEPAN KRASIĆ, dipl.ing. građ.
izvršni direktor za
razvoj

PRAVNI OKVIR

Javno poduzeće *Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne* dioničko društvo, sa sjedištem u Mostaru, Mile Budaka 106 a ima pravni kontinuitet od 17.11.1992. godine kada je u sudski registar Višega suda u Mostaru u registarskom ulošku br. 1-3177 upisano Javno poduzeće *Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne* s.p.o. Mostar, koje je u srpnju 1996. godine preoblikovano u društvo s ograničenom odgovornošću, s imenom tvrtke: Javno poduzeće *Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne* d.o.o. Mostar.

Na temelju pravomoćnoga Rješenja o odobrenju upisa izvršene privatizacije u sudski registar Agencije za privatizaciju u Federaciji BiH broj: 03-19-185/04 od 15.1.2004. godine izvršena je privatizacija 10% državnog kapitala.

Na temelju predmetnoga rješenja Agencije za privatizaciju u Federaciji BiH, a sukladno odredbama Zakona o gospodarskim društvima, dana 8.3.2004. godine u Mostaru održana je Prva skupština dioničkoga društva Javnog poduzeća *Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne* dioničko društvo Mostar, na kojoj je donijeta Odluka o promjeni oblika i usklađivanju statusa sa Zakonom o gospodarskim društvima i označenom Rješenju Agencije za privatizaciju u F BiH, donesen je novi Statut i izabrana su tijela.

Na temelju navedenih akata, promijenjen je oblik u dioničko društvo i promijenjeno je ime tvrtke koje od tada glasi: Javno poduzeće *Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne* dioničko društvo Mostar (u daljem tekstu: Društvo).

Tijela su Društva utvrđena Statutom, a to su: Skupština, Nadzorni odbor, Odbor za reviziju i Uprava (generalni direktor i izvršni direktori).

Društvo je registrirano u Poreznoj upravi Federacije Bosne i Hercegovine – Županijski ured Mostar pod identifikacijskim brojem: 4227248350007.
PDV broj Društva: 227248350007.

Temeljni kapital u iznosu od 736.166.000 KM podijeljen je na 7.361.660 redovnih (običnih) dionica. Nominalna vrijednost dionice je 100,00 KM.

Temeljni se kapital sastoji od:

- privatiziranoga – dioničkog kapitala koji čini 10% temeljnoga kapitala Društva,
- državnoga kapitala koji čini 90% temeljnoga kapitala Društva.

Djelatnost u unutarnjem prometu: proizvodnja i distribucija električne energije, opskrba električnom energijom, trgovanje, zastupanje i posredovanje na domaćem tržištu električne energije, proizvodnja opreme za kontrolu distribucije električne energije, proizvodnja ostale električne opreme, proizvodnja hidroelektrične, termoelektrične i električne energije iz drugih izvora, prijenos, prodaja i distribucija električne energije, izgradnja i održavanje objekata niskogradnje, visokogradnje i njihovih dijelova, izgradnja i održavanje hidrograđevinskih objekata, postavljanje električnih instalacija i opreme i drugi instalacijski poslovi, posredništvo za trgovinu određenim proizvodima, trgovina na veliko ostalim strojevima za industriju i druge ostale poslovne djelatnosti.

Djelatnost u vanjskotrgovinskom prometu:

- uvoz električne energije, roba i pružanje usluga iz okvira registrirane djelatnosti,
- izvoz električne energije, roba i pružanje usluga iz okvira registrirane djelatnosti,
- posredovanje i zastupanje u prometu roba i usluga i
- uvoz rezervnih dijelova, repromaterijala i opreme za obavljanje djelatnosti.

STRUKTURA DIONIČARA

Na temelju Rješenja Agencije za privatizaciju u Federaciji BiH o odobravanju Programa privatizacije i Početne bilance poduzeća, u 2002. godini proveden je Javni upis dionica u II. krug, i prodano je 10% ukupnoga kapitala u iznosu od 73.616.600 KM. Prema podatcima Registra za vrijednosne papire F BiH, na dan 15.5.2009. godine (30 dana prije održane VII. sjednice Skupštine), ukupan broj dioničara iznosio je 1.675, a struktura vlasništva bila je sljedeća:

Struktura dioničara

DIONIČARI	BROJ DIONICA	% UDJELA
Rezidenti – fizičke osobe	172.914	2,4
Rezidenti – pravne osobe	7.100.085	96,5
REZIDENTI	7.272.999	98,9
Nerezidenti – fizičke osobe	17.166	0,2
Nerezidenti – pravne osobe	71.495	0,9
NEREZIDENTI	88.661	1,1
UKUPNO	7.361.660	100,0

Najveći udio rezidenata-pravnih osoba ima Vlada Federacije BiH s 6.626.306 dionica ili s 90%, a ostatak od 10% ili 735.354 dionice u vlasništvu je investicijskih fondova, pravnih i fizičkih osoba rezidenata i nerezidenata.

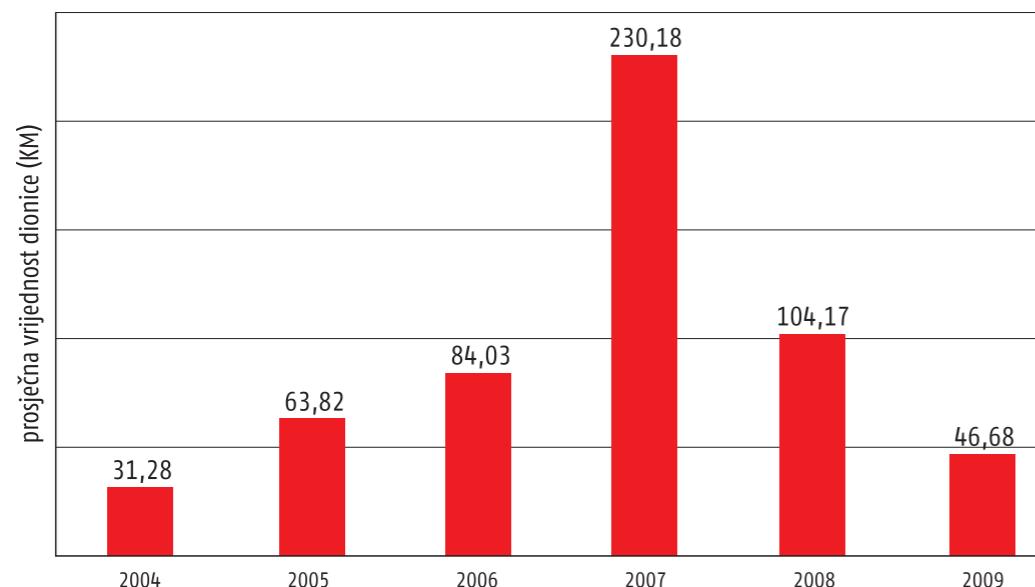
TRGOVANJE NA BURZI – SASE

Dana 15.9.2004. godine JP *Elektroprivreda HZ HB* d.d. Mostar uvrštena je na SASE (Sarajevsku burzu vrijednosnih papira) pod simbolom emitenta JPEMR, a početna vrijednost dionice iznosila je 50 KM. Za dvije i pol godine vrijednost dionice JPEMR-a povećana je za više od 3 puta pa je tečaj na dan 31.12.2006. godine iznosio 155 KM. Početkom 2007. godine vrijednost dionice iznosila je 154,1 KM i JPEMR uvršten je na MFTS raspored trgovanja. To je kontinuirani način trgovanja i karakterističan je za dionice koje posjeduju određenu razinu likvidnosti, učestalosti i intenziteta trgovanja na burzi.

JPEMR ušao je u sastav SAX-10, tj. u red 10 emitentata s najvećom vrijednošću tržišne kapitalizacije.

Početkom 2009. godine vrijednost dionice bila je 55,00 KM; 30.6.2009. godine 52,90 KM; a na dan 31.12.2009. godine 61,00 KM.

U 2009. godini odlukom Skupštine isplaćene su dividende dioničarima u ukupnom iznosu od 3.239.130,40 KM.

Obračun dividendi po strukturi dioničarstva sa stanjem 26.6.2009.

DIONIČAR	BROJ DIONIČARA	UKUPAN BROJ DIONICA	DIVIDENDA/ DIONICI (KM)	UKUPAN IZNOS DIVIDENDE (KM)	POREZ 5%	UKUPNO UPLATA NA RAČUNE DIONIČARA
1	2	3	4	5	6	7
Fizičke osobe - rezidenti	1.530	172.914	0,44	76.082,2	0,0	76.082,2
Fizičke osobe - nerezidenti	95	17.166	0,44	7.553,0	0,0	7.553,0
Pravne osobe - rezidenti	36	7.100.085	0,44	3.124.037,4	0,0	3.124.037,4
Pravne osobe - nerezidenti	10	17.872	0,44	7.863,7	393,3	7.470,4
Banke skrbnici	4	53.623	0,44	23.594,1	1.151,7	22.442,4
UKUPNO	1.675	7.361.660	0,44	3.239.130,4	1.545,0	3.237.585,4

UDJELI U POVEZANIM PRAVNIM OSOBAMA

JP *Elektroprivreda HZ HB* d.d. Mostar posjeduje udio u temeljnog kapitalu Poduzeća *Konstruktor-Neretva* d.o.o. Čapljina u visini od 859.665 KM. Tijekom 2006. godine u tom poduzeću došlo je do povećanja temeljnoga kapitala ulaganjem člana Konstruktor- inženjering d.d. Split, što je rezultiralo smanjenjem udjela na 14,00%.

U razdoblju I.-XII. 2009. godine poduzeće *Konstruktor-Neretva* d.o.o. Čapljina pozitivno je poslovalo i ostvarilo bruto dobit u iznosu od 45.306 KM.

U temeljnog kapitalu poduzeća *Elektrokontrol HZ HB* d.o.o. Čapljina koji iznosi 432.500,00 KM, JP *Elektroprivreda HZ HB* d.d. Mostar posjeduje udio u iznosu od 247.139 KM ili 57,14%. U izvještajnom razdoblju to poduzeće ostvarilo je neto dobit od 43.341 KM.

LJUDSKI RESURSI

Na dan 31.12.2009. godine u JP *Elektroprivreda HZ HB d.d.* Mostar bilo je 1.752 uposlenika što je u odnosu na stanje krajem 2008. godine više za 23 ili 1,3%.

Uspoređujući kvalifikacijsku strukturu uposlenih krajem 2009. godine i krajem 2008. godine, vidljivo je povećanje broja stručnih kadrova (dr., mr. i VSS) za oko 7%.

U 2009. godini nastavljen je prijam određenoga broja pripravnika i stipendiralo studente različitih zanimanja.

Isto tako nastavljena je praksa organiziranja seminara, tečajeva i drugih oblika stručnoga usavršavanja.

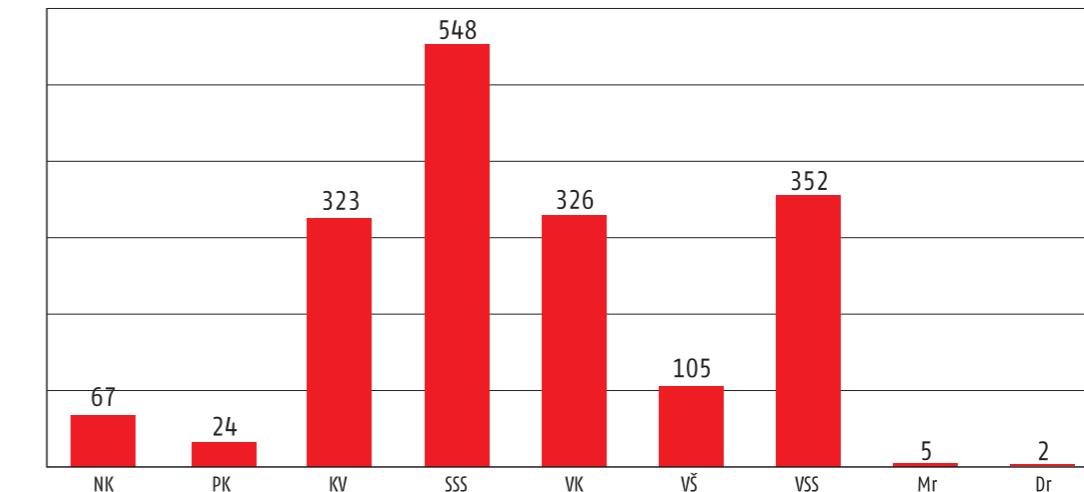
Povećanjem broja stručnoga kadra te kontinuiranom edukacijom nižega, srednjega i top menadžmenta zasigurno će se bolje odgovoriti zahtjevima modernijega i profitabilnijega poslovanja te uspješnije izvršavati radni zadatci.

Kvalifikacijska struktura uposlenih

Stupanj obrazovanja	Proizvodnja el.energije		Distribucija el.energije		Opskrba el.energijom		Direkcija Društva i ost.organ. jedinice		UKUPNO		Indeks 11/10	Struktura u%
	31.12. 2008.	31.12. 2009.	31.12. 2008.	31.12. 2009.	31.12. 2008.	31.12. 2009.	31.12. 2008.	31.12. 2009.	31.12. 2008.	31.12. 2009.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
NK	40	35	24	27	5	4	1	1	70	67	95,7	4
PK	2	2	27	19	4	2	0	1	33	24	72,7	2
KV	74	70	178	181	114	67	19	5	385	323	83,9	19
SSS	119	129	164	224	186	170	52	25	521	548	105,2	31
VK	77	74	152	227	65	23	1	2	295	326	110,5	19
VŠ	23	26	41	54	21	15	4	10	89	105	118,0	5
VSS	86	85	93	104	62	58	92	105	333	352	105,7	20
Mr	1	2	0	2	1	1	0	0	2	5	250,0	0
Dr	1	1	0	0	0	0	0	1	1	2	200,0	0
Ukupno	423	424	679	838	458	340	169	150	1729	1752	101,3	100

Kvalifikacijska struktura 1.752 uposlena na dan 31.12.2009.

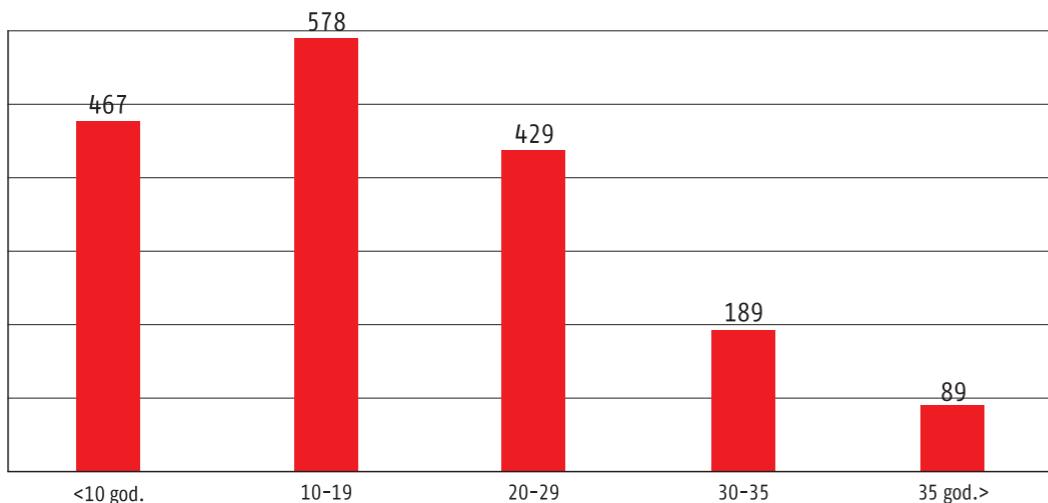

Starosna struktura uposlenih

Starosna struktura	Proizvodnja el. energije		Distribucija el. energije		Opskrba el.energijom		Direkcija Društva i ost.org. jedinice		UKUPNO		Index 11/10	Struktura u%
	31.12. 2008.	31.12. 2009.	31.12. 2008.	31.12. 2009.	31.12. 2008.	31.12. 2009.	31.12. 2008.	31.12. 2009.	31.12. 2008.	31.12. 2009.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ispod 30 godina	35	42	67	112	79	54	87	56	268	264	98,5	15
od 30-39 godina	84	81	176	199	109	92	39	36	408	408	100,0	23
od 40-49 godina	123	120	244	310	162	109	19	32	547	571	104,4	33
od 50-59 godina	155	150	165	191	97	79	20	21	437	441	100,9	25
preko 60 godina	26	31	27	26	11	6	5	5	69	68	98,6	4
Ukupno	423	424	679	838	458	340	170	150	1729	1752	101,3	100

Povoljna starosna struktura uposlenih (39% uposlenika mlađe je od 40 godina) omogućuje relativno laku prilagodbu na novije i zahtjevниje uvjete rada i poslovanja.

Pregled 1.752 uposlenika po radnom stažu na dan 31.12.2009.

FINANCIJSKI POKAZATELI

JP *Elektroprivreda HZ HB d.d.* Mostar za I.-XII. mjeseci 2009. godine poslovala je rentabilno i ostvarila bruto dobit u iznosu od 23.343.901 KM. Razlog dobrog poslovnog rezultata izuzetno je povoljna hidrološka situacija koja je za rezultat imala veću ostvarenu proizvodnju električne energije u odnosu na plan, za 30,3%.

BILANCA USPJEHA

Ukupan prihod u razdoblju siječanj – prosinac 2009. ostvaren je u iznosu od 311.864.900 KM što je za 11% više od plana i 8% manje od ostvarenja za isto razdoblje prethodne godine.

Poslovni prihodi (prihodi od prodaje električne energije i prihodi od usluga) ostvareni su u iznosu od 306.180.807 KM i u odnosu na plan veći su za 12%. U strukturi prihoda od prodaje električne energije najveći udio imaju prihodi od prodaje električne energije tarifnim kupcima na distributivnim naponskim razinama (58,4%), prihodi tarifnih kupaca na 110 kV i više i ostalih netarifnih kupaca (30,1%) i prihodi od međunarodne trgovine-izvoz električne energije i usluga (5,8%).

Prihodi od prodaje električne energije na stranom tržištu ostvareni su u iznosu od 16.990.060 KM i odnose se na prihode od prodaje električne energije 13.004.576 KM i prihode od prodaje rezervne snage na stranom tržištu 3.985.484 KM.

Prihode od prodaje tarifnim kupcima na 110 kV i više i ostalim netarifnim kupcima u 2009. godini sačinjavaju prihodi od isporuke električne energije sljedećim kupcima i to: Aluminiju d.d. Mostar (60.465.292 KM), Elektroprivredi BiH (13.353.982 KM) uvećano za fakturu za isporuku električne energije isporučene Elektroprivredi BiH do 31.12.2008. godini sukladno međusobnom usklađenju isporuka električne energije na područjima suradnje Elektroprivrede BiH i Elektroprivrede HZ HB d.d. Mostar (8.101.869 KM), a koja čini prihod od prodaje u 2009. godini, ostalim netarifnim kupcima unutar BiH (11.313.242 KM) i Željeznicama FBiH (360.631 KM). Prihodi od prodaje usluga ostvareni su u iznosu od 9.948.647 KM i podrazumijevaju prihode od obračuna gubitaka el. energije za kupce na naponu 110 kV i više (1.827.336 KM), prihode od usluga trećim osobama (8.121.311 KM) i to: prihode od elektroenergetskih suglasnosti, revizija projekata, održavanja i popravke elektroenergetske mreže (Distribucija električne energije) i pregleda mjernih mjesta, baždarenja brojila, zamjena uklopnih satova, isključenja i ponovnih uključenja potrošača električne energije (Opskrba električnom energijom).

U ostvarenim ostalim prihodima 5.022.272 KM iznos od 2.715.645 KM odnosi se na prihode od donacija, zatim na prihode od naplaćenih otpisanih potraživanja (1.859.757 KM), na viškove (134.832 KM), na prihode od naplate šteta od osiguravajućih društava (68.783 KM), prihode iz ranijih godina (25.708 KM) te ostale prihode (217.547 KM).

Bilanca uspjeha (KM)

Red. broj	O P I S	Ostvareno I.-XII. 2008. god.	Planirano za 2009.god.	Ostvareno I.-XII. 2009.god.	Indeks 5/3	Indeks 5/4
1	2	3	4	5	6	7
1	Poslovni prihodi (1.1.+ 2.+3.)	319.254.145	273.174.175	306.180.807	96	112
1.1.	Prihodi od prodaje električne energije (1.1.1.+1.1.2.+1.1.3.+ 1.1.4.)	297.772.454	265.824.175	292.246.676	98	110
1.1.1.	Tarifni kupci na distribut. napon. razinama	171.709.247	184.169.375	172.889.953	101	94
1.1.2.	Ostali kupci na 35 kV	16.741.968	17.816.240	12.757.131	76	72
1.1.3.	Kupci na 110 kV i više i ostali netarifni kupci	86.078.497	63.838.560	93.595.016	109	147
1.1.4.	Prihodi od prodaje el. energije na stranom tržištu	23.242.742	0	13.004.576	56	0
2.	Prihod od prodaje usluga na stranom tržištu	18.598.210	0	3.985.484	21	0
3.	Prihodi od usluga na domaćem tržištu	2.883.481	7.350.000	9.948.647	345	135
4.	Prihodi od financiranja	593.291	825.000	661.820	112	80
5.	Ostali prihodi	19.449.456	7.000.000	5.022.273	26	72
6.	UKUPNI PRIHODI (1+2+3 +4.+5.)	339.296.892	280.999.175	311.864.900	92	111
7.	Poslovni rashodi (7.1.+ 75.2.+7.3.+ 7.4.)	316.974.634	261.468.300	263.539.294	83	101
7.1.	Nabavljena energija	161.549.160	97.308.500	95.863.576	59	99
7.2.	Troškovi poslovanja	66.312.780	72.230.500	72.337.104	109	100
7.3.	Amortizacija	39.818.327	42.221.000	41.516.788	104	98
7.4.	Masa sredstava za plaće	49.294.367	49.708.300	53.821.826	109	108
8.	Rashodi financiranja	1.899.285	2.150.000	1.844.619	97	86
9.	Ostali rashodi	13.089.842	10.000.000	23.137.086	177	231
10.	UKUPNI RASHODI (7+ 8+ 9)	331.963.761	273.618.300	288.520.999	87	105
11.	Bruto dobit / gubitak (6 - 10)	7.333.131	7.380.875	23.343.901	318	316

Napomena: Prihodi pod stavkom 1.1.3. kupci na 110 kV i više i ostali netarifni kupci sadrže iznos od 8.101.869 KM, a koji se odnosi na fakturiranje električne energije Elektroprivredi BiH isporučene do 31.12. 2008. godini sukladno međusobnom uskladenju isporuka električne energije na područjima suradnje s Elektroprivredom BiH.

Ukupni rashodi u razdoblju siječanj – prosinac 2009. godine iznosili su 288.520.999 KM što je u odnosu na plan rashoda za 2009. godinu više za 5% i manje od ostvarenja za isto razdoblje prethodne godine za 13%. Takvo je kretanje rashoda u odnosu na rashode iz 2008. godine najvećim dijelom rezultat smanjenja troška nabave nedostajuće električne energije.

Poslovni rashodi iznosili su 263.539.294 KM, rashodi financiranja (kamate i negativne tečajne razlike) 1.844.619 KM, a ostali rashodi 23.137.086 KM.

U strukturi poslovnih rashoda troškovi nabave električne energije su iznosili 95.863.576 KM, trošak amortizacije 41.516.788 KM, troškovi plaća 53.821.826 KM, te ostali troškovi poslovanja 72.337.104 KM.

Ostali su troškovi poslovanja u odnosu na plan manji za 2%, što je rezultat manjih ostvarenih troškova sirovina i materijala (indeks 83,5), troškova sitnoga inventara, ambalaže i auto guma (indeks 57,7), usluga održavanja (indeks 84,1), prijevoznih usluga, troškova zakupnina i najamnina (indeks 28,5), intelektualnih i osobnih usluga (indeks 66,3), dnevница za službena putovanja (indeks 46,6), naknada troškova uposlenima (indeks 83,9), troškova osiguranja (indeks 63,6), bankovnih usluga (indeks 50,8), troškova reprezentacije (indeks 67) i ostalih raznih troškova poslovanja (indeks 72,8).

Troškovi naknada za hidroakumulaciju ostvareni su s indeksom 166, ili s oko 5.000.000 KM više nego što je planom predviđeno jer izmjenama i dopunama Zakona o izdvajajući i usmjeravanju dijela prihoda poduzeća ostvarenog korištenjem hidroakumulacijskih jezera, naše Društvo dovedeno u situaciju da su se naknade za hidroakumulaciju uvećale za 100% (umjesto dosadašnje naknade od 0,005 KM/kWh proizvedene električne energije, nova naknada iznosi 0,01 KM/kWh proizvedene električne energije).

Masa sredstava za plaće u 2009. godini iznosi je 53.821.826 KM i u odnosu na masu sredstava za plaće u 2008. godini veća je za 9%. Prosječna mjesecna neto plaća po uposlenom u 2009. godini iznosi je 1.662,20 KM i u odnosu na ostvareni prosjek u 2008. godini (1.493,5 KM) veća je za 11,3%.

Razlozi takve prvidne neusuglašenosti između povećanja broja uposlenih u 2009. godini u odnosu na 2008. godinu (indeks 101,3) i troška plaća za isto promatrano razdoblje (indeks 109) objašnjavaju se:

- Prelaskom na novi sustav polazne osnove za obračun plaće (bruto plaća) sukladno Zakonu o porezu na dohodak (članak 47.) postojeće neto plaće iz 2008. godine morale su se preračunati na bruto iznos primjenom obrasca koji je uključivao i 5% poreza na plaće. Iz tog razloga i projekci neto plaće povećani su jednim dijelom,
- Drugim dijelom, sukladno Zakonu o porezu na dohodak kao osnovica za obračun doprinosa iz plaće i na plaće i poreza na dohodak u obračunatim plaćama gore su spomenute bruto plaće s uključenim oporezivim iznosima kao i obračunati doprinosima iz plaće za: regres, jubilarne nagrade, naknade za vjerske blagdane i naknade u dobrima, koristima i uslugama. Novi sustav obračuna plaće i poreza i doprinosa traži takav način prikazivanja ukupnih primanja uposlenika, tj. i onih primanja koji se konkretno ne odnose na plaću po Ugovoru o radu.

Kad se izostave navedena primanja i kada se za osnovu uzmu neto plaće bez drugih primanja uposlenika (regres, jubilarne nagrade... i sl.) i stave u odnos s prosječnim brojem uposlenih na temelju ostvarenih sati rada, za 2009. godinu dobiva se prosječna mjeseca neto plaća po uposlenom u visini od 1.488,84 KM.

U strukturi ostalih rashoda najveći se dio odnosi na otpis i ispravak vrijednosti nenaplativih potraživanja starijih od jedne godine (16.128.760 KM). Takav način iskazivanja definiran je izmijenjenim i usvojenim Računovodstvenim politikama, gdje se potraživanja od kupaca-kategorija „kućanstva“ i potraživanja od kupaca – kategorija „ostala potrošnja“ (gospodarstvo) izjednačavaju.

Ostali rashodi od 7.008.326 KM odnose se: na usklađivanje vrijednosti zaliha 5.552.174 KM (MRS 2), na manjkove 501.544 KM kazne, na penale i nadoknade šteta 185.509 KM, na naknadno utvrđene rashode iz prethodnih godina 116.951 KM, na otpis neamortizirane vrijednosti 294.476 KM i na druge rashode 357.672 KM.

Ukupna potraživanja od tarifnih kupaca na distributivnim naponskim razinama, kupaca na 110 KV i više i kupaca u inozemstvu na dan 31.12.2009. godine iznosila su bruto 165.974.710 KM, ispravka vrijednosti potraživanja 99.563.450 KM i potraživanja nakon ispravke vrijednosti 66.411.261 KM koja su u odnosu na ista potraživanja početkom godine, manja za 10,5%.

BILANCA STANJA

U prikazanoj bilanci stanja na dan 31.12.2009. godine vrijednost poslovne aktive je 1.203.081.912 KM što je nešto iznad stanja poslovne aktive na dan 31.12.2008. godine (indeks 101,8).

Stalna sredstva povećana su za 3,2% (povećanje nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme), a tekuća sredstva smanjena za 8,3% (smanjenje zaliha sirovina i materijala, rezervnih dijelova i sitnoga inventara, potraživanja od kupaca u zemlji i inozemstvu te drugih kratkoročnih potraživanja).

Vertikalna (struktorna) analiza aktive pokazuje udio stalnih sredstava s 89%, a tekućih s 11%.

U strukturi pasive kapital sudjeluje s 78%, dugoročne obvezne s 18% i kratkoročne obvezne s 4%.

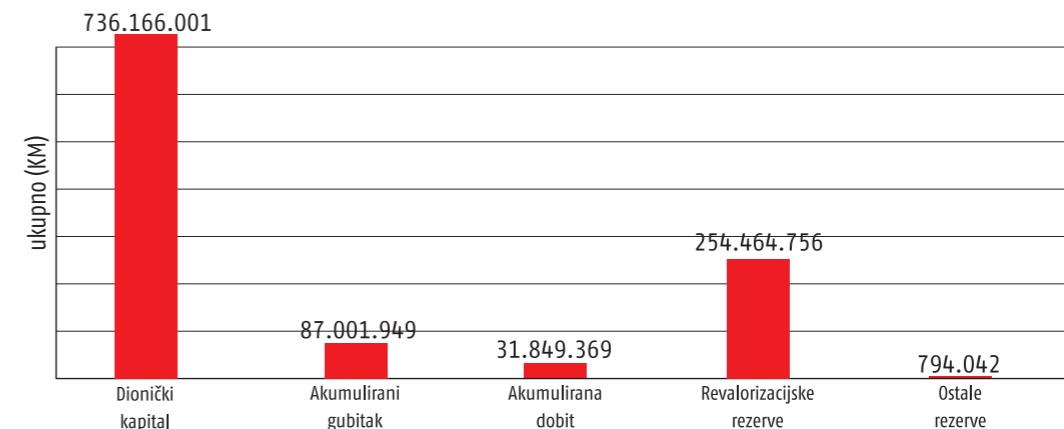
U strukturi dugoročnih obveza odgođeni prihodi čine 40%, a dugoročni krediti 60%.

U strukturi kapitala temeljni dionički kapital iznosi 736.166.001,00 KM, revalorizacijske rezerve 254.464.756 KM, akumulirana dobit 31.849.369 KM, akumulirani gubitak 87.001.949 KM i ostale rezerve 794.092 KM.

Bilanca stanja (KM)

Red br.	OPIS	Stanje 31.12.2008.	Stanje 31.12.2009.	Udio (u %)	Indeks 4/3
1	2	3	4	5	6
I SREDSTVA					
1.	Stalna sredstva	1.042.470.262	1.075.824.029	89	103,2
2.	Tekuća sredstva	138.811.575	127.257.883	11	91,7
A	UKUPNO AKTIVA (1+2)	1.181.281.837	1.203.081.912	100	101,8
	Izvanbilančna aktiva	326.719.721	327.016.191		100,0
II IZVORI SREDSTAVA					
1.	Kapital	925.646.875	936.272.268	78	101,1
2.	Dugoročne obveze (2.1.+2.2.)	172.564.354	211.483.104	18	122,6
2.1.	Dugoročne finansijske obveze	98.611.602	127.899.837	60	129,7
2.2.	Dugoročna razgraničenja i rezerviranja	73.952.752	83.583.267	40	113,0
3.	Kratkoročne obveze (3.1.+3.2.+3.3.)	83.070.608	55.326.540	4	66,6
3.1.	Kratkoročne finansijske obveze	10.819.955	10.628.781	19	98,2
3.2.	Obveze prema dobavljačima i druge obveze	71.668.870	42.100.173	76	58,7
3.3.	Pasivna vremenska razgraničenja	581.783	2.597.586	2	446,5
B	UKUPNO PASIVA (1+2+3)	1.181.281.837	1.203.081.912	100	101,8
	Izvanbilančna pasiva	326.719.721	327.016.191		100,0

Struktura kapitala na dan 31.12.2009.

Realizacija investicija za razdoblje I.-XII. 2009. - PREGLED

FINANCIJSKI POKAZATELJI

ORGANIZACIJSKE CIJELINE	Planirano za 2009.				Ostvareno za I.-XII. 2009.				INDEKS 6 / 2	INDEKS 7 / 3	INDEKS 8 / 4
	UKUPNO 1	VLASTITA SREDSTVA 2	KREDITI 3	OSTALO 4	UKUPNO 6	VLASTITA SREDSTVA 7	KREDITI 8	OSTALO 9			
JP ELEKTROPRIVREDA HZ HB d.d. MOSTAR	136.003.822	42.180.345	91.960.777	1.862.700	73.841.158	29.238.986	43.462.057	1.140.115	54	69	47
Investicije u tijeku	84.607.722	25.300.045	59.307.677	0	64.504.812	25.164.247	39.340.565	0	76	99	66
Nove investicije u 2009.	51.396.100	16.880.300	32.653.100	1.862.700	9.336.346	4.074.739	4.121.492	1.140.115	18	24	13
A. PROIZVODNJA ELEKTRIČNE ENERGUE	96.791.100	24.758.000	71.133.100	900.000	53.509.693	20.143.158	32.320.920	1.045.615	55	81	45
A.1. Investicije u tijeku	65.052.000	16.052.000	49.000.000	0	47.789.534	17.431.706	30.357.828	0	73	109	62
A.2. Nove investicije u 2009.	31.739.100	8.706.000	22.133.100	900.000	5.720.159	2.711.452	1.963.092	1.045.615	18	31	9
B. DISTRIBUCIJA ELEKTRIČNE ENERGUE	32.606.920	11.814.305	19.829.915	962.700	19.426.411	8.190.774	11.141.137	94.500	60	69	56
B.1. Investicije u tijeku	18.482.920	9.173.005	9.309.915	0	16.380.400	7.397.663	8.982.737	0	89	81	96
B.2. Nove investicije u 2009.	14.124.000	2.641.300	10.520.000	962.700	3.046.011	793.111	2.158.400	94.500	22	30	21
C. OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM	2.850.000	2.850.000	0	0	285.691	285.691	0	0	10	10	0
C.1. Investicije u tijeku	50.000	50.000	0	0	35.113	35.113	0	0	70	70	0
C.2. Nove investicije u 2009.	2.800.000	2.800.000	0	0	250.578	250.578	0	0	9	9	0
D. DIREKCIJA DRUŠTVA I OSTALE ORGANIZACIJSKE JEDINICE	3.755.802	2.758.040	997.762	0	619.363	619.363	0	0	16	22	0
D.1. Investicije u tijeku	1.022.802	25.040	997.762	0	299.765	299.765	0	0	0	1	2
D.2. Nove investicije u 2009.	2.733.000	2.733.000	0	0	319.598	319.598	0	0	12	12	0

IZVJEŠĆE NEOVISNOGA REVIZORA

Deloitte.

Dioničarima JP ELEKTROPRIVREDA HRVATSKE ZAJEDNICE HERCEG BOSNE d.d. Mostar

Obavili smo reviziju finansijskih izvješća JP Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne d.d. Mostar (u daljem tekstu *Društvo*), prikazanih na stranama 4 do 44, koji se sastoje od bilance na dan 31. prosinca 2009. godine, računa dobiti i gubitka, izvješća o sveobuhvatnoj dobiti, izvješća o promjenama u kapitalu i novčanom tijeku za godinu koja je tada završila, te sažetog prikaza temeljnih računovodstvenih politika i drugih bilješki uz finansijska izvješća.

ODGOVORNOST UPRAVE ZA FINANCIJSKA IZVJEŠĆA

Uprava je odgovorna za pripremanje i fer prezentiranje priloženih finansijskih izvješća sukladno Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Odgovornosti Uprave obuhvaćaju: dizajniranje, uspostavljanje i održavanje internih kontrola vezanih za pripremanje i fer prezentiranje finansijskih izvješća koja ne sadrže materijalno značajne pogreške, bilo zbog prijevare ili grešaka; odabir i dosljednu primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika; te давanje razboritih računovodstvenih procjena u danim uvjetima.

ODGOVORNOST REVIZORA

Naša je odgovornost izraziti neovisno mišljenje o priloženim finansijskim izvješćima na temelju naše revizije. Izuvez za navedeno u paragatu "*Ograničenje obima revizije*", reviziju smo obavili sukladno Međunarodnim revizijskim standardima. Navedeni standardi zahtijevaju da postupamo sukladno etičkim pravilima te da reviziju planiramo i obavimo kako bismo se u razumnoj mjeri uvjerili da finansijska izvješća ne sadrže materijalno značajne pogreške.

Revizija uključuje primjenu postupaka kojima se prikupljaju revizijski dokazi o iznosima i drugim podacima objavljenim u finansijskim izvješćima. Odabir postupaka zavisi od prosudbe revizora, uključujući i procjenu rizika materijalno značajnog pogrešnog prikaza finansijskih izvješća, bilo kao posljedica prijevare ili pogreške. U procjenjivanju rizika, revizor procjenjuje interne kontrole koje su relevantne za sastavljanje te objektivno prezentiranje finansijskih izvješća kako bi odredio revizijske postupke primjerene danim okolnostima, a ne kako bi izrazio mišljenje o učinkovitosti internih kontrola u Društvu. Revizija također uključuje i ocjenjivanje primjerenosti primjenjenih računovodstvenih politika te značajnih procjena Uprave, kao i prikaza finansijskih izvješća u cjelini.

Uvjereni smo da su revizijski dokazi koje smo prikupili dostatni i primjereni kao osnova za izražavanje našeg mišljenja.

OGRANIČENJE OBIMA REVIZIJE

- Kao što je objašnjeno u bilješkama 3. i 16., Društvo je u okviru ostalih dugotrajnih potraživanja iskazalo potraživanja od Elektroprivredos Bosne i Hercegovine a.d. Banja Luka u iznosu od 31.644 tisuća KM, na osnovu prijedloga Diobene bilance na dan 28. veljače 2006. godine. Do dana ovog izvješća, nismo dobili konfirmaciju niti smo bili u mogućnosti drugim revizorskim procedurama uvjeriti se u naplativost istih odnosno, da su navedena potraživanja prikazana fer i objektivno. Na dan 31. decembra 2009. godine potraživanja od Elektroprivredosa Bosne i Hercegovine a.d. Banja Luka iznosila su 30.551 tisuća KM. Na dan ovog izvješća, Društvo nije bilo u mogućnosti procijeniti efekte prethodno spomenute situacije na finansijska izvješća za godine koje su završile 31. prosinca 2009.

MIŠLJENJE

Po našem mišljenju, osim za efekte usklađenja koja bi eventualno utvrdili da su neophodna da smo bili u mogućnosti prikupiti odgovarajuće dokaze vezano za oblasti navedene u sekciji "*Ograničenje obima revizije*", finansijska izvješća prikazuju objektivno i realno, u svim materijalno značajnim stawkama, finansijski položaj Društva na dan 31. prosinca 2009. godine, te rezultate njegovog poslovanja i novčanih tijekova za godinu koja je tada završila, sukladno Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Deloitte d.o.o. Zagreb

Branislav Vrtačnik, direktor i ovlašteni revizor
Zagreb, Republika Hrvatska
6. travanj 2010.

Deloitte d.o.o. Sarajevo

Sead Bahtanović, direktor i ovlašteni revizor
Sarajevo, Bosna i Hercegovina
6. travanj 2010.

Karta elektroenergetskoga sektora u BiH

PROIZVODNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE

PROIZVODNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE

U Proizvodnji električne energije obavljaju se poslovi: pripreme, planiranja i ujedinjavanja proizvodnje električne energije, poslovi redovitoga i investicijskoga održavanja, poslovi istraživanja, revitalizacije postojećih i pripreme i izgradnje novih objekata i drugi poslovi sukladno Pravilniku o unutarnjoj organizaciji.

Osnovnu unutarnju organizaciju Proizvodnje električne energije čine organizacijski dijelovi: Ured izvršnoga direktora proizvodnje; Sektor za upravljanje proizvodnjom; Hidroelektrane – Sliv Neretva; Hidroelektrane – Sliv Vrbas i Sektor za pripremu izgradnje i izgradnju proizvodnih objekata (PIPO).

Cjelokupna proizvodnja električne energije ostvaruje se u hidroelektranama koje imaju ukupnu instaliranu snagu od 792 MW i moguću godišnju proizvodnju od 2.110 GWh.

U 2009. godini prioritetna zadaća bila je pravodobno održavanje i praćenje realizacije proizvodnje, čime je ostvarena visoka razina pogonske spremnosti postrojenja i opreme za proizvodnju električne energije. Ostvarena proizvodnja u 2009. godini je 1.939.817.790 kWh, što je 30,3% iznad planirane.

Proizvodni potencijal

Hidroelektrane	Puštena u pogon	Raspoloživa snaga MW
HE Rama	1968.	2 x 80
PHE Čapljina	1979.	2 x 220
HE Mostar	1987.	3 x 24
HE Jajce 1	1957.	2 x 30
HE Jajce 2	1954.	3 x 10
HE Peć Mlini	2004.	2 x 15

Osim poslova redovitoga održavanja, pregleda i ispitivanja elektrostrojarske opreme važnija investicijska ulaganja u proizvodnju u 2009. godini bila su:

HE RAMA

- zamjena i ugradnja opreme za klimatizaciju i ventilaciju u strojarnici elektrane i na vodostanu i u upravnoj zgradi,
- završetak izrade tehničke dokumentacije za projekte kroz Power IV: zamjena generatora, turbina, blok transformatora, proširenje 220 kV postrojenja (kredit KfW-e banke),
- završetak izrade tehničke dokumentacije za II. fazu izvođenja injekcijske zavjese (kredit EIB-a).

CHE ČAPLJINA

- zamjena svih rastavljača 245 kV u rasklopnom postrojenju,
- nakon provedene procedure po pravilima EIB-a kroz Power IV sklopljeni su ugovori za zamjenu postrojenja 35 kV, mjernih transformatora 220 kV i odvodnika prenapona 220 kV, starih uljnih kabela 220kV i kabelskih završetaka kao i sustava uzbude za oba generatora (kredit EIB-a).

SLIV VRBAS

- nabava i ugradnja kućnoga transformatora u HE Jajce II,
- izrada projektne dokumentacije za revitalizaciju HE Jajce II.

HE MOSTARSKO BLATO

- započeta izgradnja akumulacijskoga bazena,
- završena ulazna građevina,
- dovodni tunel, vodna i zasunskaa komora spremni za punjenje, tlačnu probu i pogon,
- završena izgradnja tlačnoga cjevovoda s račvom, izvršene planirane kontrole montaže, varova i AKZ te spremjanja za tlačnu probu i pogon,
- završena izgradnja strojarnice,
- izvršeno montiranje agregata 1 i 2 i zajedničkoga sustava aggregata; montirana i završena suha ispitivanja, očekuje se ispitivanje sustava s vodom (mokra ispitivanja),
- izvršeno ispitivanje oklopnih sabirница,
- izvršeno ispitivanje blok transformatora,
- izvršeno ispitivanje rasklopno postrojenje 110 kV HIS,
- izvršeno ispitivanje glavnoga zatvarača na ulaznoj građevini, vodostanskoga zatvarača u zasunskoj komori i difuzorskoga zatvarača i
- završena izgradnja donjega bazena.

HE RAMA

Hidroelektrana Rama najveće je postrojenje u sustavu hidroelektrana na Neretvi. Smještena je u Hercegovačko-neretvanskoj županiji. Strojarnica se nalazi na cesti Jablanica-Rama, a brana i akumulacija smještene su u neposrednoj blizini grada Prozor-Rama. Puštena je u pogon 1968. godine.

PROIZVODNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE

OSNOVNI PODACI	Broj agregata	2
	Instalirana snaga	160 MW
	Tip hidroelektrane	Derivacijsko-akumulacijska
GENERATORI	Tip	Trofazni sinkroni S-4758-16
	Proizvodač	Končar
	Godina stavljanja u pogon	1968
TURBINE	Prividna snaga	90 MVA
	Tip	Francis
	Proizvodač	Litostroj
BRANA I AKUMULACIJA	Instalirana snaga	80 MW
	Gradičinska visina brane	103 m
	Geodetska visina (visina brane od temelja)	96 m
Hidraulička visina	89 m	
Duljina u krui brane	230 m	
Duljina dovodnoga tunela	9.536 m	
Promjer dovodnoga tunela	5,0 m	

HE MOSTAR

Hidroelektrana Mostar posljednje je postrojenje u nizu elektrana izgrađenih na rijeci Neretvi, a smještena je 6 km uzvodno od grada Mostara u Hercegovačko-neretvanskoj županiji. Puštena je u pogon 1987. godine, a nakon sanacije ratnih oštećenja ponovno je puštena u rad 1997. godine.

OSNOVNI PODACI	Broj agregata	3	
	Instalirana snaga	72	MW
	Tip hidroelektrane	Pribransko-akumulacijska	
GENERATORI	Tip	Trofazni sinkroni	S-6546-40
	Proizvodač	Končar	
	Godina stavljanja u pogon	1987./1988.	
	Privedna snaga	30	MVA
TURBINE	Tip	Kaplan	K - 5
	Proizvodač	Litostroj	
	Instalirana snaga	23,6	MW
BRANA I AKUMULACIJA	Građevinska visina brane	44	m
	Geodetska visina (visina brane od temelja)	28	m
	Duljina u kruni brane	255,6	m
	Kota krune brane	81	m.n.m

HE PEĆ MLINI

Hidroelektrana Peć Mlini nalazi se u Zapadnohercegovačkoj županiji u općini Grude. Koristi vode rijeke Tihaljine na prirodnoj visinskoj razlici od 107 metara između Imotsko-grudskog polja – Nuga i strojarnice u podnožju brda Petnik na lokaciji Peć Mlini. Puštena u pogon 2004. godine.

OSNOVNI PODACI	Broj agregata	2	
	Instalirana snaga	15	MW
	Tip hidroelektrane	Derivacijsko-protočna	
GENERATORI	Tip	Trofazni sinkroni	
	Proizvodač	Končar	
	Godina stavljanja u pogon	2004.	
	Privedna snaga	18	MVA
TURBINE	Tip	Francis	K - 5
	Proizvodač	Litostroj	
	Instalirana snaga	15,88	MW
BRANA	Maksimalna radna kota	252	m.n.m
	Minimalna rada kota	249	m.n.m
	Nominalni protok – turbinski rad	15	m ³ /sec
	Duljina dovodnoga tunela	1547	m
	Promjer dovodnoga tunela	3,6	m

CHE ČAPLJINA

Crpna HE Čapljina nalazi se u Hercegovačko-neretvanskoj županiji na donjem toku rijeke Trebišnjice. Koristi vode vlastitoga slivnog područja i vode rijeke Trebišnjice kroz Popovo polje. Puštena je u pogon 1979. god.

OSNOVNI PODACI	Broj agregata	2
	Instalirana snaga	420 MW
	Tip hidroelektrane	reverzibilno-crpno-akumulacijska
GENERATORI	Tip	Trofazni sinkroni
	Proizvodač	AEG
	Godina stavljanja u pogon	1979.
	Prividna snaga	240 MVA
TURBINE	Tip	Francis
	Proizvodač	Riva - Calconi
	Instalirana snaga	250 MW
BRANA I AKUMULACIJA	Maksimalna radna kota	231,5 m.n.m
	Minimalna radna kota	224 m.n.m
	Nominalni protok - turbinski rad	112,5 m ³ /sec
	Nominalni protok - crpni rad	85 m ³ /sec
	Dujina dovodnoga tunela	8110 m
	Promjer dovodnoga tunela	8,0 m

HE JAJCE I

Hidroelektrana Jajce I nalazi se u Srednjobosanskoj županiji na lijevoj strani rijeke Vrbasa, na cesti Jajce-Banjaluka. Od grada Jajca udaljena je 7 km. Hidroelektrana koristi vodu prirodne akumulacije Velikoga plivskog jezera čija je nadmorska visina 428 m.n.m. Puštena je u pogon 1957. godine.

OSNOVNI PODACI	Broj agregata	2
	Instalirana snaga	60 MW
	Tip hidroelektrane	Derivacijsko-protočna
GENERATORI	Tip	Trofazni sinkroni
	Proizvodač	Končar
	Godina stavljanja u pogon	1957.
	Prividna snaga	36 MVA
TURBINE	Tip	Francis
	Proizvodač	KMW
	Instalirana snaga	30 MW
BRANA I AKUMULACIJA	Minimalna radna kota jezera	425,8 m.n.m
	Maksimalna radna kota jezera	427,1 m.n.m
	Duljina dovodnoga tunela	5700 m
	Promjer dovodnoga tunela	5,4 m

HE JAJCE II

Hidroelektrana Jajce II izgrađena je na rijeci Vrbas u Županiji srednjobosanskoj i nalazi se 17 km nizvodno od grada Jajca. Puštena je u pogon 1954. godine.

OSNOVNI PODACI	Broj agregata	3
	Instalirana snaga	30 MW
	Tip hidroelektrane	Derivacijsko-protočna
GENERATORI	Tip	Trofazni sinkroni
	Proizvodač	Končar
	Godina stavljanja u pogon	1954.
	Pravidna snaga	12,5 MVA
TURBINE	Tip	Francis
	Proizvodač	Voith + Litostroj
	Instalirana snaga	10 MW
BRANA I AKUMULACIJA	Minimalna radna kota	326,5 m.n.m
	Maksimalna radna kota	328,5 m.n.m
	Duljina dovodnoga tunela	2880 m
	Promjer dovodnoga tunela	5,5 m

HE MOSTARSKO BLATO U IZGRADNJI

PROIZVODNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE

Tip elektrane	Derivacijska
Broj agregata	2
Tip turbine	Francis, okomita
Nazivni protok (m³/s)	2x18; max. 2x20
Max. bruto pad (m)	182
Nazivni neto pad (m)	178,20
Bruto pad za min. radnu kota 221,50 (m) i min. donju vodu 47,00	174,50
Nazivni broj okretaja (o/min)	500
Nazivna prividna snaga (MVA)	2x35,300
Nazivni napon generatora (kV)	10,5
Nazivni faktor snage generatora	0,85
Nazivna snaga na pragu (MW)	2x29,880
Maksimalna snaga (MW)	2x32,650
Prosječna godišnja proizvodnja (GWh)	167
Nazivna snaga blok transformatora (MVA)	35,3
Prijenosni odnos (kV/kV); opseg i korak regulacije	10,5/115; ±2x2,5%
Početak gradnje	2006.
Iznos investicije	140.000.000 KM

HE Mostarsko blato smještena je jugozapadno od grada Mostara i energetski koristi prirodnu visinsku razliku od 178 m između Mostarskoga blata i Bišća polja, tj. doline rijeke Neretve. HE Mostarsko blato koristi vode sliva Lištice. Ta hidroelektrana ne samo da će koristiti vodu polja za proizvodnju električne energije, nego će povećati zaštitu polja od poplava izgradnjom novih objekata dovodnoga tunela i odvodnoga zatvorenog kanale prema rijeci Neretvi.

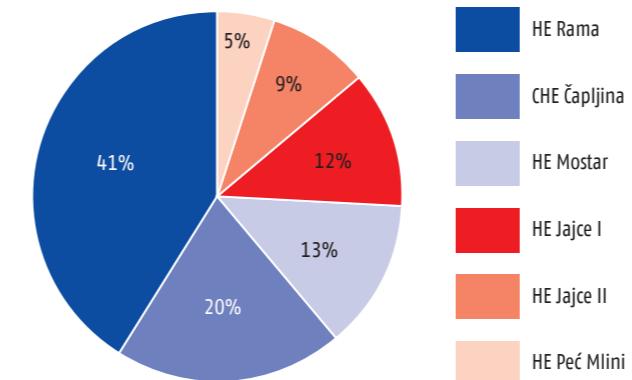
Dosada se područje polja Mostarskoga blata koristilo u poljoprivredne i vodoprivredne svrhe, a sada je njegova iskoristivost i energetska. Osim poboljšanja infrastrukture lokalna zajednica imat će i druge izravne i neizravne prednosti i koristi od HE Mostarsko blato (posebice od naknada za korištenje hidroakumulacijskih objekata) kada projekt bude u cijelosti završen i pušten u pogon. HE Mostarsko blato sastoji se od 9 građevinskih – energetskih objekata: akumulacijski bazen, ulazna građevina, dovodni tlačni tunel, vodna i zasunsa komora, tlačni cjevovod, strojarnica, donji kompenzacijski bazen, odvodni zatvoreni kanal i priključni dalekovod.

Ostvarena proizvodnja hidroelektrana (GWh) po mjesecima 2009.

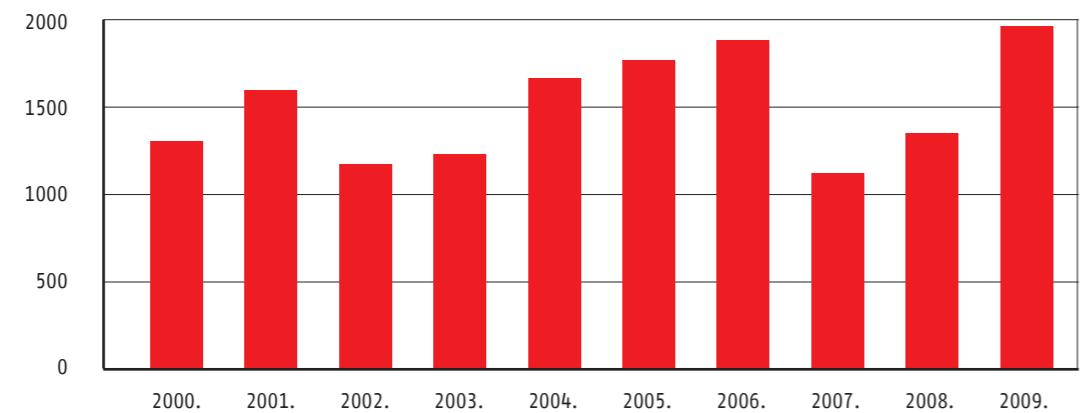
	siječanj	veljača	ožujak	travanj	svibanj	lipanj	srpanj	kolovoz	rujan	listopad	studen	prosinac	kumulativ
HE Rama	65,97	96,93	91,69	75,95	67,22	64,54	41,01	55,29	53,73	77,58	65,92	50,00	805,82
CHE Čapljina	72,84	110,21	61,82	2,96	0,00	0,00	0,60	2,67	0,17	15,68	35,88	83,44	386,28
HE Mostar	28,89	29,07	30,00	29,84	20,11	16,88	10,65	12,10	9,79	17,32	22,13	30,56	257,33
HE Jajce 1	25,25	26,33	28,69	30,68	22,24	22,57	19,45	10,45	7,08	7,13	10,21	22,56	232,64
HE Jajce 2	16,81	17,62	19,77	19,54	17,26	16,09	14,11	8,62	5,72	7,07	9,15	14,96	166,72
HE Peć Mlini	17,23	19,03	16,72	8,44	5,85	4,83	2,20	0,51	0,13	0,35	2,63	13,11	91,03
UKUPNO	226,98	299,19	248,69	167,41	132,68	124,91	88,02	89,63	76,62	125,13	145,92	214,62	1939,82

Udeo hidroelektrana (%) u ukupnoj proizvodnji u 2009.

PROIZVODNI TREND 2000.-2009. (GWH)

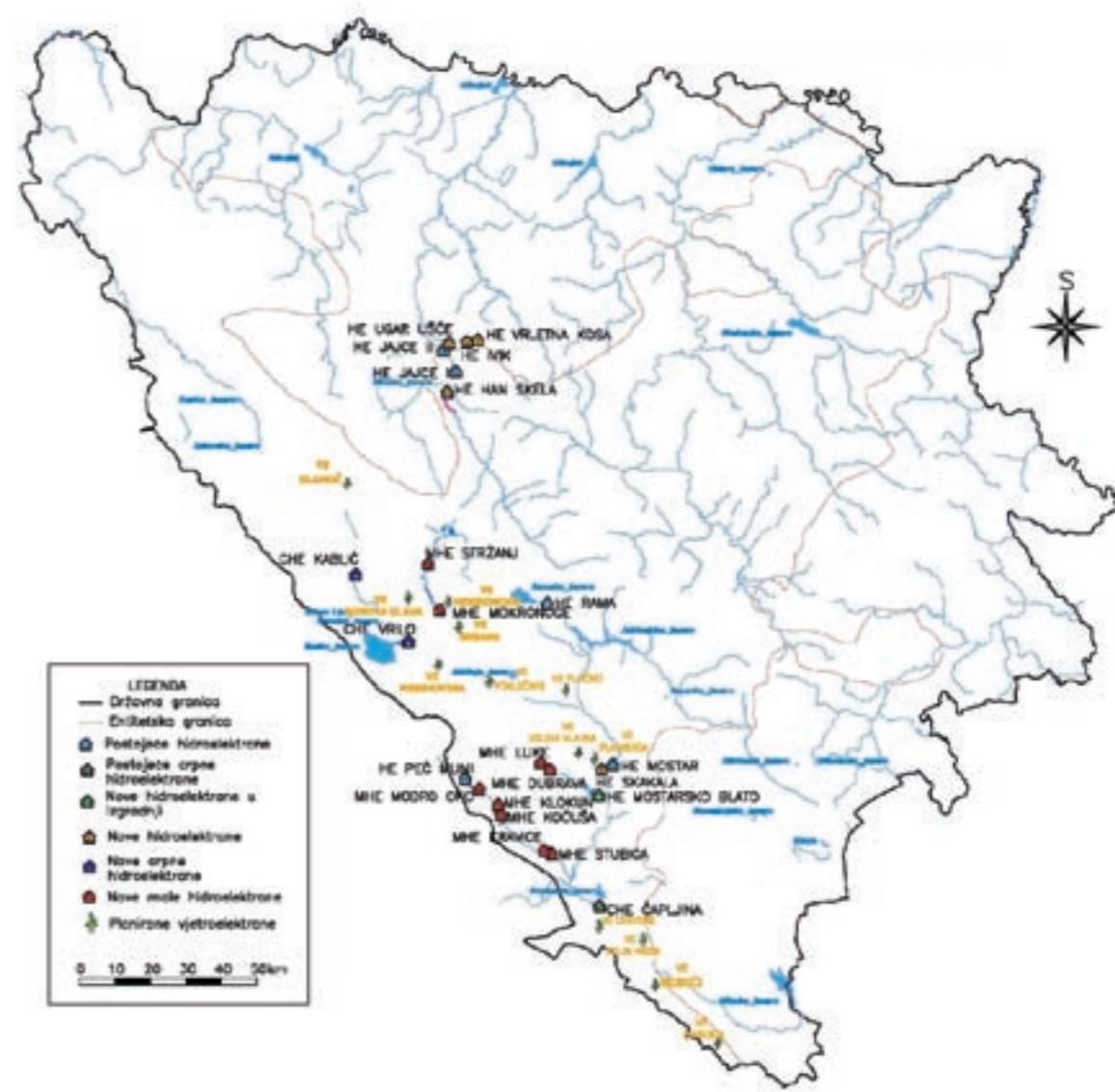
	HE Rama	CHE Čapljina	HE Mostar	HE Jajce I	HE Jajce II	HE Peć Mlini	UKUPNO
2000.	653,80	121,65	181,13	197,95	152,63		1307,17
2001.	722,90	283,18	197,34	226,81	170,31		1600,54
2002.	455,00	117,00	199,00	229,00	173,00		1173,00
2003.	570,00	162,00	200,00	163,00	137,00		1232,00
2004.	674,98	327,20	257,10	241,48	161,00	6,89	1668,65
2005.	729,26	317,59	239,02	240,63	173,65	68,53	1768,69
2006.	864,64	331,68	242,47	229,07	161,70	55,22	1884,79
2007.	467,03	111,24	193,33	170,90	141,79	39,79	1124,07
2008.	557,31	115,42	250,25	209,21	152,38	71,08	1355,64
2009.	805,82	386,28	257,33	232,64	166,72	91,03	1939,82

PROIZVODNJA 2000.-2009. (GWH)

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.
HE Rama	653,80	722,90	455,00	570,00	674,98	729,26	864,64	467,03	557,31	805,82
CHE Čapljina	121,65	283,18	117,00	162,00	327,20	317,59	331,68	111,24	115,42	386,28
HE Mostar	181,13	197,34	199,00	200,00	257,10	239,02	242,47	193,33	250,25	257,33
HE Jajce I	197,95	226,81	229,00	163,00	241,48	240,63	229,07	170,90	209,21	232,64
HE Jajce II	152,63	170,31	173,00	137,00	161,00	173,65	161,70	141,79	152,38	166,72
HE Peć Mlini	-	-	-	-	6,89	68,53	55,22	39,79	71,08	91,03
UKUPNO	1307,17	1600,54	1173,00	1232,00	1668,65	1768,69	1884,79	1124,07	1355,64	1939,82

Pregledna karta rasporeda postojećih i planiranih proizvodnih objekata

RAZVOJNI PROJEKTI

Imajući u vidu potrebe za energijom do 2023. godine za osiguranje vlastitoga razvoja i zadovoljenja potreba naših kupaca, pokrenut je razvoj projekata energetskoga korištenja potencijala energije vjetra, vodnih resursa i fosilnih goriva. Također se vrše pripreme za projekt korištenja solarne energije, a svakako se treba razmotriti mjesto i uloga JP *Elektroprivreda HZ HB* u projektima plinifikacije ovih prostora.

Strateškim planom i programom za energetiku BiH razvojni projekti JP *Elektroprivreda HZ HB* d.d. Mostar uvršteni su u prioritetne projekte BiH.

PROJEKTI KORIŠTENJA VJETROENERGIJE

- Izrađene Studije utjecaja na okoliš za VE Mesihovina, Borova glava i Velika Vlajna.
- Provedena javna rasprava i ishodena okolišna dozvola za VE Mesihovina.
- Potpisani Ugovor o koncesiji s Vladom HBŽ.
- Potpisani Ugovor o međusobnoj suradnji s općinom Tomislavgrad za VE Mesihovinu.
- Završene Studije izvodljivosti za VE Mesihovina, Borova glava i Velika Vlajna.
- Provedena natječajna procedura za izradu Idejnoga projekta VE Mesihovina i natječajna procedura za nabavu mjerne opreme.
- Ratifikacija Ugovora o kreditiranju od nadležnih institucija BiH i FBiH.
- Pripremne aktivnosti za izradu projektne zadaće za odabir Konzultanta za VE Mesihovina.

PROJEKT KORIŠTENJA VODNIH RESURSA

- Na temelju finansijskoga sporazuma s KfW-om proveden je natječajni postupak i provedeni su istražni radovi za Idejni projekt CHE Vrilo s pripadajućim elaboratima. Izrađena je Studija alternativa za CHE Vrilo i Studija priključenja za CHE Vrilo na elektroenergetsku mrežu.
- Završene Studije izvodljivosti za MHE Stubica i MHE Kravice, MHE Dubrave i MHE Luke i Fratarska.
- Završena Predstudija izvodljivosti MHE Mokronoge i provedena natječajna procedura za izradu studije izvodljivosti.
- Završena izrada i održane Javne rasprave za stratešku procjenu utjecaja na okoliš za Slivove T-M-T i Gorinja Cetina, (projekt je financirala EBRD, konzultant je SNC Lavalin Canada, a JP *Elektroprivreda HZ HB* d.d. Mostar član je Nadzorne skupine).

PROJEKT KORIŠTENJA FOSILNIH GORIVA

- Interna stručna kontrola obavljenih istražnih radova na ležištu Kongora.
- Provjeda natječajne procedure i izrada Elaborata o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi ležišta lignita Kongora.
- Provjeda državna revizija i ishođeno Rješenje o priznavanju rezervi od nadležnoga županijskog ministarstva.
- Pripremne aktivnosti za izradu Projektne zadaće za Stratešku procjenu utjecaja na okoliš RiTE Kongora.
- Pripremne aktivnosti za izradu Projektne zadaće za Studiju plinofikacije na prostoru djelovanja Društva.

OSTALE AKTIVNOSTI

- Suradnja na izradi planskih dokumenata (Prostorni plan FBiH za razdoblje 2008.-2028. i Prostorni plan za područje Hercegbosanske županije za razdoblje 2005.-2025.)
- Suradnja na izradi Kataloga elektroenergetskih objekata u Federaciji BiH.
- Suradnja na izradi Uredbe o korištenju obnovljivih izvora energije i kogeneracije u FBiH.
- Suradnja na izradi Projektne zadaće za Studiju *Vrbas river basin integrated water-energy study* (projekt koji financira Svjetska banka).

Prioriteti izgradnje novih proizvodnih objekata

Naziv	Instalirana snaga MW	Proizvodnja GWh	Vrijeme realizacije projekata god.	Godina puštanja u pogon god.	Investicija Mil. €	Angažirani radnici tijekom izgradnje čovjek/godina	Nova radna mjesto radno mjesto
TERMOELEKTRANE	550,00	3.000,00			1.100,00	6.000	790
RITE KONGORA	550,00	3.000,00	5	2017.	1.100,00	6.000	790
HIDROELEKTRANE	162,60	452,24			213,25	2.050	81
CHE VRILO	64,00	249,50	3	2013.	98,60	400	25
CHE KABLIĆ	52,00	73,13	3	2017.	58,42	400	25
HE HAN SKELA	12,00	52,00	2	2014.	29,50	300	10
HE UGAR UŠĆE	11,60	33,19	2	2015.	12,87	350	7
HE VRLETNA KOSA	11,80	22,54	2	2017.	6,93	300	7
HE IVIK	11,20	21,88	2	2016.	6,93	300	7
VJETROELEKTRANE	200,00	626,11			305,39	1.270	62
VE BOROVA GLAVA	52,00	149,62	2	2014.	78,00	350	16
VE MESIHOVINA	44,00	128,53	2	2012.	66,67	300	14
VE VELIKA VLJINA	32,00	89,36	2	2013.	52,72	220	10
VE POKLEČANI	72,00	258,60	2	2014.	108,00	400	22
UKUPNO	912,60	4.078,35			1.618,64	9.320	933

Napomena: Nisu uključene male elektrane

DISTRIBUCIJA ELEKTRIČNE ENERGIJE

U Distribuciji električne energije obavljaju se poslovi: distribucije električne energije do potrošača, poslovi eksploracije, redovitoga (pregledi, revizije i remonti vodova i postrojenja) i investicijskoga održavanja distribucijskih vodova i postrojenja, pripadajući poslovi telekomunikacija i informacijskog sustava, te drugi poslovi sukladno Pravilniku o unutarnjoj organizaciji.

Osnovnu unutarnju organizaciju Distribucije električne energije čine organizacijski dijelovi: Ured izvršnoga direktora distribucije; Distribucijsko područje Jug; Distribucijsko područje Centar i Distribucijsko područje Sjever.

Poslovi su se redovitoga održavanja proveli na zadovoljavajućoj razini što najbolje govore evidencije o događajima i kvarovima na postrojenjima koji imaju bitan trend smanjenja, a nije se dogodila niti jedna veća havarija tijekom godine.

Distribucija u vlasništvu ima 15 trafostanica 35/x kV koje samostalno održava.

U tijeku 2009. godine završeni su radovi na rekonstrukciji rasklopнoga postrojenja 35/10 kV *Svitava* i *Hutovo* kao i remont postrojenja u TS 35/0,4 kV *Elektro-Bosna* Jajce. Izvršeni su svi planirani poslovi primarnoga ispitivanja i servisiranja zaštite, provjera stanja pomoćnih napajanja, ispitivanja napona dodira i napona korka, te mjerjenja sustava uzemljenja.

Federalni elektroenergetski inspektor izvršio je inspekcijske pregledе na pet (5) TS 35/x kV. U 2009. godini došlo je do promjene organizacije Distribucije, pa je tako formiran DDC Pogona Mostar, a u Sektoru je formiran DDC DP Jug.

Uveden je SCADA sustava za upravljanje distribucijskom mrežom s preko 500 upravlјivih točaka.

Upravljanje mrežom i postrojenjima odvija se preko pet dispečerskih centara smještenih u sjedištima DP-a i Pogona. Do kraja 2009. godine u TS 10/0,4 kV ugrađeno je 2.258 brojila i 1.868 modema za daljinsko očitanje. Svi se podatci s tih mjerjenja smještaju u bazu podataka AMR centra.

Intenzivno se radi na pripremama i ugradnji brojila s mogućnošću daljinskoga očitanja potrošnje kupaca električne energije.

Na taj se način postiže smanjenje troškova očitanja, smanjenje gubitaka i omogućava praćenje parametara kvalitete električne energije. Postupak je isključenja jednostavniji i učinkovitiji, a ubrzava se i postupak obraćuna i ispostave računa.

Nova tehnološka rješenja elektroničkih brojila električne energije, osim navedenoga, omogućuju primjenu suvremenih načina komunikacije i prihvata parametara kvalitete električne energije, pohranjivanje i njihovu analizu bez pristupa čovjeku brojilu.

Struktura elektroenergetskih objekata u Distribuciji električne energije

DP	Podaci o trafostanicama						Podaci o elektroenergetskim vodovima								
	TS 110/10(20) kV		TS 35/10(20) kV		TS 10(20)/0,4 kV		SN 35 kV vodovi		SN 10(20) kV vodovi		NN 0,4 kV vodovi				
	Ukupan broj TS N	Instalirana snaga MVA	Ukupan broj TS N	Instalirana snaga MVA	Ukupan broj TS N	Instalirana snaga MVA	Dužina ZV km	Dužina PV km	Ukupna dužina km	Dužina ZV km	Dužina PV km	Ukupna dužina km			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
DP JUG vl. EP	-	-	10	31	1950	447970	126,422	1	127,422	2212,046	528,434	2740,48	4578,881	477,709	5056,59
DP JUG vl. III	-	-	1	0	461	245475	75,4	0	75,4	48,688	76,222	124,91	11,58	29,42	41
DP CENTAR vl. EP	-	-	4	30,5	592	126700	58,77	1,96	60,73	564,731	75,304	640,035	1811,913	111,905	1923,818
DP CENTAR vl. III	-	-	0	0	147	97270	0	0,1	0,1	16,69	28,532	45,222	14,895	9,197	24,092
DP SJEVER vl. EP	-	-	3	36	242	62600	20	1	21	221,95	47,49	269,44	439,88	23,15	463,03
DP SJEVER vl. III	-	-	0	0	52	19100	0	0	0	0	5,78	5,78	0	0	0
UKUPNO vl. EP	-	-	17	97,5	2784	637270	205,192	3,96	209,152	2998,727	651,228	3649,955	6830,674	612,764	7443,438
UKUPNO vl. III	-	-	1	0	660	361845	75,4	0,1	75,5	65,378	110,534	175,912	26,475	38,617	65,092
UKUPNO	-	-	18	97,5	3444	999115	280,592	4,06	284,652	3064,105	761,762	3825,867	6857,149	651,381	7508,53

(vl. EP – vlasništvo JP Elektroprivreda HZ HB d.d. Mostar, vl. III – vlasništvo trećih lica)

Telekomunikacije

Dosadašnje aktivnosti vezane za realizaciju potrebnе infrastrukture za provedbu sustava daljinskoga nadziranja, upravljanja, vođenja i prikupljanja podataka na razini Distribucije električne energije, bile su temeljene na izgradnji lokalne i pristupne *fiber* – optičke komunikacijske mreže na optičku (OPGW) mrežu *Elektroprivreda BiH*.

Komunikacijska optička veza buduće komunikacijske opreme u distribucijskim objektima, nekim proizvodnim objektima kao i u lokalnoj komunikacijskoj mreži s transformatorskim postrojenjima i rasklopnicama izvedena je optičkim kabelom SMF 24 ugrađenim u za to položenim cijevima PEHD 50.

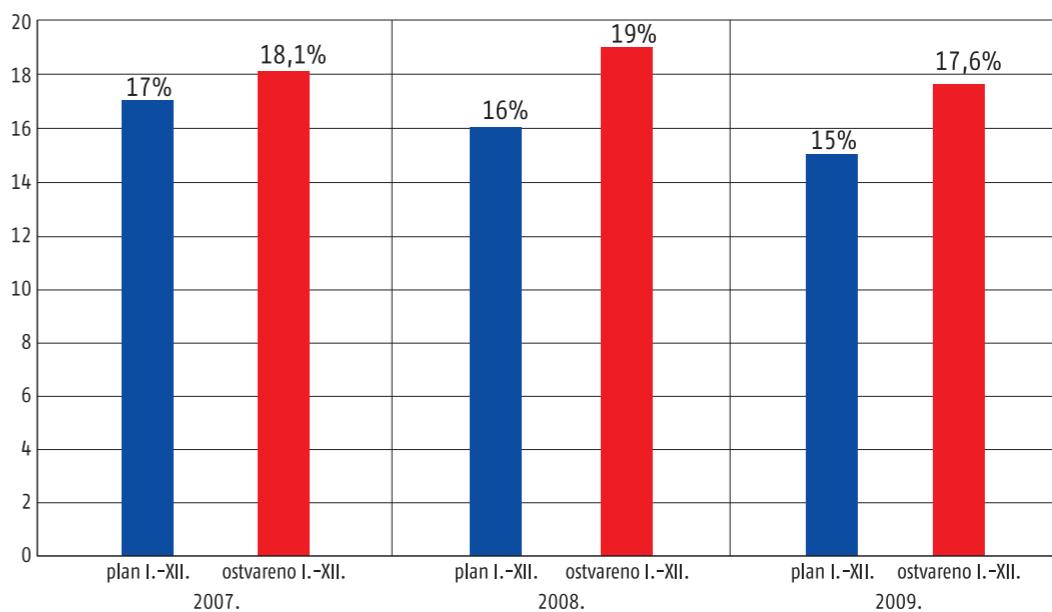
U DP Jug, DP Centar i DP Sjever osim PEHD cijevi, koje su postavljene u investicijskim paketima *Power IV*, izvedene su nove trase za polaganje PEHD cijevi u duljini preko 14,5 km u koje je položeno oko 20,6 km PEHD cijevi. Ukupno je uvućeno preko 40,8 km SMF24 optičkih vodiča.

Energetika i investicije

Završena je izgradnja i sanacija elektrodistributivnih objekata koja je financirana iz kredita EBRD-a, čime je u znatnoj mjeri poboljšano napajanje kupaca, kako kontinuitetom tako i kvalitetom napona. Iz vlastitih sredstava, kroz investicije, ulagano je u distribucijsku mrežu, a u svrhu poboljšanja naponskih prilika i smanjivanja gubitaka na distribucijskoj mreži.

Podneseno je 8.242 zahtjeva za izdavanje elektroenergetskih suglasnosti, a obrađeno je njih 7.776. Kroz izdane suglasnosti za kupce, evidentirana je potreba za novih 62 MW vršne snage.

Gubitci na distributivnim naponskim razinama

OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM

U Opskrbi električnom energijom obavljaju se: poslovi vezani za opskrbu električnom energijom tarifnih kupaca, poslovi obrade obračunskih elemenata radi isporuke električne energije, poslovi obračuna potrošnje električne energije, poslovi ispostave računa kupcima i naplate obračunate električne energije, te drugi poslovi sukladno Pravilniku o unutarnjoj organizaciji.

Tijekom 2009. godine Opskrba je uspješno pružala svim svojim kupcima kvalitetnu i pouzdanu uslugu opskrbe električnom energijom.

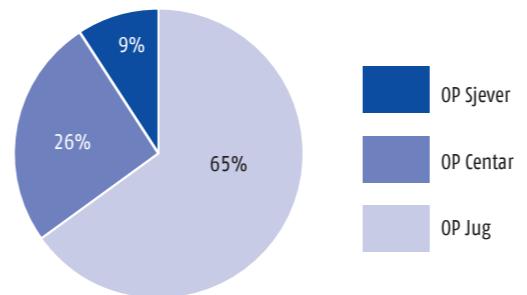
Za obavljanje poslova iz djelokruga rada Opskrbe ustrojeni su temeljni organizacijski dijelovi: Ured izvršnoga direktora za Opskrbu električnom energijom; Služba za odnose s kupcima; Opskrbno područje Jug; Opskrbno područje Centar i Opskrbno područje Sjever.

O kvalitetnom i učinkovitom obavljanju djelatnosti opskrbe električnom energijom brinu se svi uposlenici Opskrbe, a kojih je na dan 31.12.2009. godine bilo 340.

Ukupan broj kupaca na dan 31.12.2009. godine iznosio je 185.267.

BROJ KUPACA ELEKTRIČNE ENERGIJE PO OPSKRBNIM PODRUČJIMA U 2009.	
Opskrbno područje Jug	120.427
Opskrbno područje Centar	47.576
Opskrbno područje Sjever	17.264
UKUPNO	185.267

Udio kupaca električne energije po opskrbnim područjima u 2009. (%)

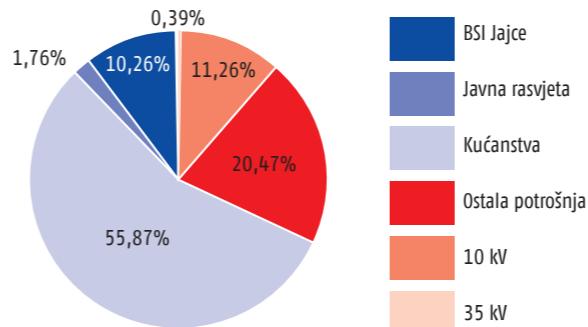

OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM

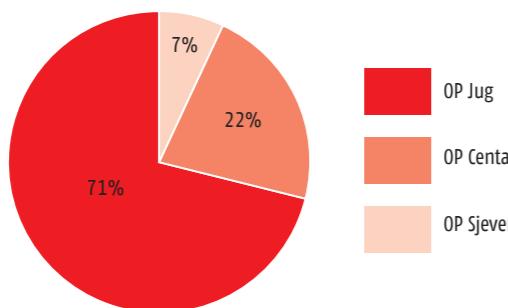
Struktura ukupnoga broja kupaca na dan 31.12.2009.

KATEGORIJA POTROŠNJE	BROJ KUPACA
110 kV	3
35 kV	3
10 (20)kV	125
Kućanstva	168.805
Ostala potrošnja	14.847
Javna rasvjeta	1.484
UKUPNO	185.267

Struktura fakturirane električne energije na srednjem i niskom naponu u 2009. (MWh)

Preuzeta električna energija po opskrbnim područjima (%)

U cilju zaštite potraživanja od zastarijevanja, a kao jedne od krajnjih mjera pri realizaciji naplate električne energije, pokrenut je veći broj sudske postupaka protiv kupaca koji uredno ne izmiruju svoje obveze za utrošenu električnu energiju.

BROJ POKRENUTIH SUDSKIH POSTUPAKA U 2009.

Opskrbno područje Jug	2.023
Opskrbno područje Centar	1.155
Opskrbno područje Sjever	57

NAPLATA ELEKTRIČNE ENERGIJE

Središnja aktivnost Opskrbe usmjerenja je prvenstveno na poslove naplate električne energije kao jednoga od ključnih pokazatelja kvalitete i učinkovitosti cjelokupnoga poslovanja. Iznimno nepovoljni uvjeti globalne ekonomske krize koji su obilježili 2009. godinu, stvarali su dodatno opterećenje pri realizaciji naplate električne energije. Unatoč tome, a zahvaljujući poduzimanju niza pojačanih aktivnosti, kao i maksimalnom zalaganju i međusobnoj suradnji svih uposlenika, tijekom 2009. godine ostvaren je ukupan stupanj naplate električne energije fakturirane na distribucijskim naponskim razinama od 98,25%.

STUPANJ NAPLATE ELEKTRIČNE ENERGIJE U 2009. (%)

Opskrbno područje Jug	97,82
Opskrbno područje Centar	98,75
Opskrbno područje Sjever	100,54

ODNOŠI S KUPCIMA

Za Opskrbu električnom energijom, sukladno poslovnoj politici, kupci su u središtu poslovnog interesa čime se i cijela strategija poslovanja prilagođava tom segmentu. Intenzivirana je i poboljšana cjelokupna komunikacija s kupcima kroz razvoj svih vidova podrške, a prije svega kroz unaprijeđenje poslova informiranja kupaca te poboljšanja kvalitete pismene, elektroničke i telefonske korespondencije kroz definiranje i standardiziranje radnih procesa, kao i dodatno usavijavanje i educiranje uposlenika.

USKLAĐIVANJE POSLOVANJA S NOVIM OPĆIM UVJETIMA ZA ISPORUKU ELEKTRIČNE ENERGIJE

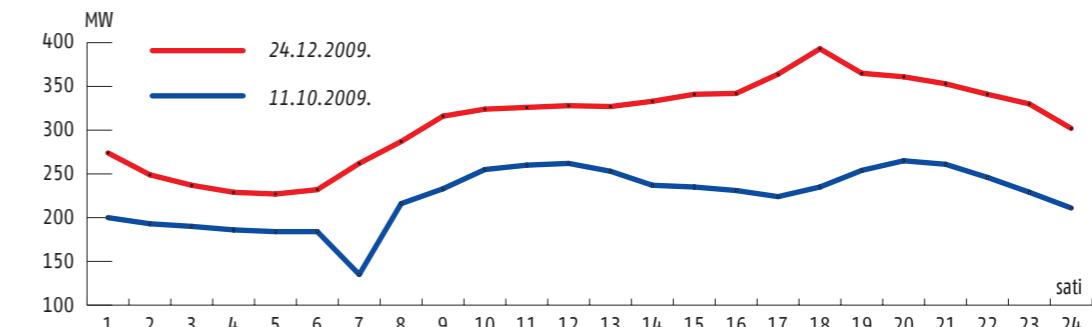
Regulatorna komisija za električnu energiju u Federaciji BiH (FERK) u 2009. godini usvojila je nove Opće uvjete za isporuku električne energije, a koji su se počeli primjenjivati od 1. srpnja 2009. godine. Donošenjem novih Općih uvjeta postavljeni su pred Opskrbu novi zahtjevi i obveze kao i stroži kriteriji u pogledu načina poslovanja. Započet je i kontinuirano se provodi proces potpisivanja Ugovora o opskrbi električnom energijom sa svim kupcima, unaprijedile su se metode poslovanja i prilagodile novim zahtjevima. Uspostavljene su i univerzalne procedure čime je poboljšana učinkovitost operativnoga rada svih organizacijskih dijelova Opskrbe.

Pregled ostvarene naplate i cijena električne energije za I.-XII. 2009.

Redni broj	O P I S	OSTVARENO I.-XII. 2008.		OSTVARENO I.-XII. 2009.		NAPLATA U (%)				PRODAJNA CIJENA pf/kWh	
		Fakturirana el. energija u KM	Naplaćena el. energija u KM	Fakturirana el. energija u KM	Naplaćena el. energija u KM	Ostvareno I.-XII. 2008.	Plan I.-XII. 2009.	Usporedba naplate I.-XII. 2009. i I.-XII. 2008.	Ostvareno I.-XII. 2009.	Ostvareno I.-XII. 2008.	Ostvareno I.-XII. 2009.
1	2	3	4	5	6	7	8	9=6/4	10	11	12
1.	OP JUG	118.001.759	117.638.194	119.416.694	116.805.939	99,69		99,29	97,81	15,39	15,38
2.	OP CENTAR	39.647.522	39.538.619	39.387.909	38.895.487	99,73		98,37	98,75	16,58	16,45
3.	OP SJEVER	14.059.965	13.984.766	14.085.350	14.160.994	99,47		101,26	100,54	15,45	15,36
4.	Ostali kupci na 35 kV	16.741.968	16.806.524	12.757.131	12.509.460	100,39		74,43	98,06	9,26	9,37
5.	Ukupno (1.+2.+3.+4.)	188.451.214	187.968.103	185.647.084	182.371.880	99,74	97,00	97,02	98,24	14,75	14,92
6.	Kupci na 110 /220 kV	81.233.976	76.001.433	60.825.923	62.570.097	93,56		82,33	102,87	10,17	9,87
7.	Ukupno (5.+6.)	269.685.190	263.969.536	246.473.007	244.941.977	97,88		92,79	99,38	12,99	13,25
8.	Ostali netarifni kupci u BiH	2.127.493	1.123.768	24.667.223	22.983.733	52,82		2.045,24	93,18	13,36	8,36
9.	Izvoz	23.196.976	23.524.206	13.004.576	18.104.764	101,41		76,96	139,22	14,77	7,79
10.	UKUPNO (7.+8.+9.)	295.009.659	288.617.510	284.144.806	286.030.474	97,83	97,00	99,10	100,66	13,12	12,23

Napomena: Vrijednosti u retku 5. *Ukupno (1.+2.+3.+4.)*, odnose se na fakturiranje i naplatu kupaca na distributivnim naponskim razinama po opskrbnim područjima i kupca B.S.I. Jajce. Vrijednosti u retku 6. odnose se na kupce električne energije na 110 kV i više i to na: Aluminij d.d. Mostar i Željeznice F BiH kao tarifne kupce i Aluminij d.d. Mostar kao netarifnoga (kvalificiranoga kupca) koji je u 2009. godini na tržištu električne energije nabavio 110,9 GWh. Od ostalih netarifnih kupaca u BiH, najveći udio ima kupac Elektroprivreda BiH kojeg je u 2009. godini fakturirano 13.353.982 KM za isporučenih 1074.8 GWh električne energije. Ukupna naplata električne energije za sve kategorije kupaca ostvarena je sa 100,66% i veća je od planirane naplate (97%) kao i od ostvarene naplate u 2008. godini (97,83%). Za ukupno isporučenu električnu energiju u 2009. godini ostvarena je prosječna cijena od 12,23 pf/kWh.

Dnevni dijagram opterećenja

Minimalna i maksimalna satna potrošnja po mjesecima u 2009.

mjesec	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
MAX (MW)	356	355	338	289	270	275	298	294	298	342	341	393
MIN (MW)	197	185	183	143	153	162	164	180	160	135	180	197

MAKSIMALNA (24.12.2009. u 18 sati) i MINIMALNA (11.10.2009. u 7 sati) dnevna potrošnja u 2009.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
MAX (MW)	274	249	237	229	227	232	262	287	316	324	326	328	327	333	341	342	364	393	365	361	353	341	330	302
MIN (MW)	200	193	190	186	184	184	135	216	233	255	260	262	253	237	235	231	224	235	254	265	261	246	229	211

ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

STAV UPRAVE O POSLOVANJU

U hidroelektranama JP *Elektroprivreda HZ HB d.d.* Mostar, u izvještajnom razdoblju, proizvedeno je 1.939,82 GWh električne energije, što predstavlja 130,3% od planiranih količina.

Sve su hidroelektrane zbog vrlo povoljne hidrologije ostvarile veću proizvodnju električne energije od planirane.

Ukupno ostvarena potrošnja električne energije (3.532,79 GWh) bila je nešto niža od planirane (indeks 96,2).

Ostvareni su gubitci električne energije na distributivnim naponskim razinama 17,3% što je iznad planiranih gubitaka (15%), a manji su od ostvarenih gubitaka za isto razdoblje prethodne godine (17,8%).

Ukupna naplata električne energije ostvarena je sa 100,66% i veća je od planirane naplate potraživanja (97%). Takvo ostvarenje naplate pozitivno je utjecalo na likvidnost i promatrajući njezine pokazatelje (koeficijent tekuće likvidnosti, trenutne likvidnosti, ubrzane likvidnosti i finansijske stabilnosti), razvidno je da su svi u okvirima poželjnih veličina i da imaju pozitivan trend rasta od pokazatelja u istom razdoblju prethodne godine.

Od ukupno predviđenoga iznosa vlastitih sredstava za investicije u 2009. godini (42.180.345 KM) u razdoblju I.-XII. 2009. godine realizirano je 29.238.986 KM ili 69%.

Pokazatelji profitabilnosti: bruto profitna marža, profitabilnost imovine (ROA), profitabilnost kapitala (ROE), povrat na investirano (ROI), EBITDA i EBIT iz razloga pozitivnoga finansijskog rezultata, imaju rastući trend u odnosu na pokazatelje za isto razdoblje prethodne godine.

Pokazatelji investiranja: produktivnost rada, zarada po dionici u izvještajnom razdoblju (EPS), bilježe pozitivne trendove u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Pokazatelji ekonomičnosti: koeficijent ekonomičnosti ukupnoga poslovanja, operativni i radni faktori imaju rastući trend i zadovoljavaju referentne vrijednosti, osim ekonomičnosti financiranja koji je ispod referentne vrijednosti jer je iznos finansijskih rashoda (kamata po kreditima iz ranijih godina) veći od finansijskih prihoda (prihoda od kamata i pozitivnih tečajnih razlika).

Sagledavajući rezultate poslovanja kroz Izvješće o poslovanju za I.-XII. 2009. godine, Uprava je iskazala odlučne stavove budućega poslovanja sa zadatcima:

- pokretanja razvojnih projekata, sukladno odlukama vlasnika,
- smanjenja gubitaka električne energije,
- zadržavanja postignutoga stupnja naplate potraživanja za isporučenu električnu energiju,
- praćenja troškova poslovanja u cilju daljnjega smanjenja istih u svim segmentima poslovanja, gdje je to moguće,
- pouzdane, sigurne i kvalitetne opskrbe kupaca na svim naponskim razinama i
- uspešnoga upravljanja ljudskim resursima.

NADZORNI ODBOR O POSLOVANJU

Nadzorni odbor na 36. sjednici održanoj 25. veljače 2010. godine donio je jednoglasno Odluku o usvajanju Izvješća o poslovanju JP *Elektroprivreda HZ HB d.d.* Mostar za 2009. godinu zajedno s Izvješćem o realizaciji investicija po organizacijskim jedinicama za 2009. godinu.

Nadzorni je odbor konstatirao da ostvarena dobit govori o dobrom upravljanju poduzećem i visokoj razini pogonske spremnosti proizvodnih objekata. Pohvalio je zalaganje i rad generalnoga direktora i Uprave u cijelini glede poslovanja poduzeća i ostvarenoga finansijskog rezultata.

ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

SKUPŠTINA O POSLOVANJU

Skupština JP *Elektroprivrede HZ HB d.d.* Mostar, na IX. sjednici održanoj 2. lipnja 2010. godine, donijela je jednoglasno Odluke o usvajanju Godišnjega izvješće o poslovanju poduzeća za 2009. godinu koje uključuje: Financijsko izvješće revizora, Izvješće Nadzornoga odbora i Izvješće Odbora za reviziju, a usvojene su i Odluke o usvajanju trogodišnjega plana poslovanja i Plana poslovanja za 2010. godinu.

Na nastavku je IX. sjednice (18. lipnja 2010. godine) Skupština, sukladno obvezujućim smjernicama Vlade Federacije BiH predstavnicima državnoga kapitala u tijelima javnih poduzeća, donijela Odluku o raspodjeli dobiti JP *Elektroprivreda HZ HB d.d.* Mostar za 2009. godinu.

Za raspodjelu će dividendi dioničarima biti isplaćeno 40% sredstava od ostvarene dobiti, odnosno 9.337.560 KM, budući da je u 2009. godini dobit JP *Elektroprivreda HZ HB d.d.* Mostar iznosila 23.343.901 KM.

Utvrđena vrijednost dividende po jednoj dionici je 1,26 KM, a odluka također predviđa osiguranje sredstava za zakonske rezerve, pokrivanje dijela akumuliranoga gubitka, kao i dodjelu donacija u 2010. godini.

Članovi Skupštine, posebice predstavnik većinskoga državnog kapitala poduzeća, izrazili su zadovoljstvo ostvarenim rezultatima poslovanja u 2009. godini, unatoč gospodarskoj krizi, te podržali stavove i jasno opredjeljenje Uprave JP *Elektroprivreda HZ HB d.d.* Mostar da nastavi raditi s istim planskim orientacijama i poduzimanjem mjera koje su i rezultirale takvim poslovnim uspjehom.